

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Pred trgovinskimi pogajanjmi z Italijo

Ko so prišle sredi februarja prve vesti o omejitvi uvoza v Italijo, je kazalo, da bo naše gospodarstvo s tem ukrepom zelo prizadeto. Kmalu nato pa je Italija naši državi, kakor tudi nekaterim drugim državam, dovolila iste kontingente uvoza kot za l. 1934, toda dovoljenje je prehodnega značaja in velja le do 31. marca letos. Medtem pa je Italija že ponudila naši državi sklenitev novega trgovinskega sporazuma in že ta mesec odide naša delegacija v Rim k pogajanjem. Če se vpoštevamo izjave ob nedavnem nastopu novega italijanskega poslanika v naši državi, ki polagajo važnost na sodelovanje v gospodarskih zadevah, potem se nam obetajo važni trgovinsko-politični dogodki, ki zaslužijo vso pozornost slovenske javnosti z najrazličnejših vidikov.

Vsi naši gospodarski ljudje dobro vedo, kaj pomeni Italija za našo zunanjo trgovino. Naj ponovimo samo nekaj števil. Med vsemimi državami, kamor izvažamo, je bila lani Italija na prvem mestu ter nam je odkupila 20,57 odst. vsega našega državnega izvoza (svoječasno je bilo to razmerje še bolj v korist Italije, saj je šlo n. pr. 1930 celo 28,31 odst. vsega našega izvoza v Italijo). To dokazuje, v kako veliki meri smo navezani na uvoz v Italijo. Seveda moramo reči, da si je naša izvozna trgovina poskušala tudi drugih odjemalcev, toda v celoti ne more pogrešati italijanskega trga. Posebno je to dejstvo občutno pri nas v Sloveniji, kajti delež Italije na našem izvozu je gotovo še večji kot delež Italije pri izvozu iz vse države. Zato tudi mi pomanjkanje dobrega italijanskega trga toliko bolj občutimo kot drugi predeli države. Naj navedemo samo dejstvo, da nam je lansko italijansko povzicanje carin zopet znizalo cene lesa in zmanjšalo našo konkurenčno zmogljivost v Italiji, dočim v drugih pokrajinah države tega povzicanja carin niso čutili v tako veliki meri kot ravno mi, in zaradi tega tudi ni doživelo naše lesno gospodarstvo onega vpoštevanja, kot bi ga po vsej pravici moralo uživati pri borbi za italijanski trg.

Zmanjšanje izvoznih možnosti v Italijo bi vplivalo neugodno tudi na našo trgovinsko bilanco. Aktivnost naše trgovine za Italijo se je od l. 1929 do 1934 zmanjšala od 1148 na 243 milijonov Din. To zmanjšanje je pripisovati predvsem novim trgovinskim sporazumom z Italijo, ki so morali Italiji zaradi njenega avtarkističnega stremjenja dovoljevati vedno samo zmanjševanje našega izvoza v Italijo, ne da bi dobili za to primernih protikoncesij. Zmanjšanje aktivnosti je pripisovati tudi v prvi vrsti avtarkističnim stremjenjem Italije, ki imajo poleg gospodarskih ciljev tudi politične cilje. Nadalje pa je v italijanski trgovinski politiki nastopil tudi naravni političen moment, ki je bil v škodo predvsem nam. Tako je Italija lani na podlagi rimskih protokolov dovolila Avstriji in Madjarski velike prednosti in ugodnosti pri uvozu v Italijo. Avstrija je n. pr. dobila velike prednosti za les, Madjarska pa za živino. Baš v teh predmetih pa smo najbolj prizadeti mi.

Z italijanske strani se v razlago najnovejših zaščitnih ukrepov za zmanjšanje izvoza v Italijo navaja predvsem velika pasivnost v italijanski zunanji trgovini. Vidimo, da se je n. pr. v prometu z nami ta pasivnost zelo zmanjšala in skoro moremo reči, da je to samo pasivnost trgovinske bilance, dočim je plačilna bilanca za nas drugačna. Kajti vpoštevati moramo dejstvo, da opravljajo velik del naše pomorske trgovine še vedno italijanske ladje. Dobički tega prometa gredo v milijone. Nadalje so pri nas že naložene velike vsote italijanskega kapitala, ki tudi donosa obresti. In končno delujejo pri nas italijanske zavarovalnice, ki imajo gotovo tudi lepe dohodke. Vse te predmete plačilne bilance, da jih tako imenujemo, moramo plačati z našim blagom. Pa tudi sama trgovinska bilanca, ki je sicer aktivna, ne pove naravnost, da gre mnogo blaga, ki ga izvažamo v Italijo, naprej iz Italije v druge države. V teh primerih je Italija samo tranzitna država, kar ne pride do izraza v teh statistikah.

Če bi se trgovinska politika Italije in naše države postavila na širšo podlago, je gotovo, da bi lahko imeli tudi Slovenci direktne koristi od povečanja našega izvoza v Italijo. Saj vemo še iz predvojnih in prvih povojnih let, kaj je bil dober italijanski trg za nas. Gotovo bi se dale doseči predvsem za naš les večje ugodnosti, ki bi prišle zlasti do izraza v tem, da bi se na eni strani povečal dohodek našega kmeti, ki je lastnik naših gozdov, na drugi strani pa bi se sploh povečal italijanski odjem lesa in tako tudi s te strani priložnost k izboljšanju položaja našega gospodarstva. Kajti les je naš najvažnejši izvozni predmet in je naša gospodarska konjunktura v največji meri odvisna baš od razvoja lesnih cen.

To bi bila direktna korist. Na drugi strani pa bi ugodno vplivalo na ves razvoj našega gospodarstva, da imamo z Italijo urejene politične in gospodarske odnose. Ta zavest bi povečala mnenje o varnosti, varnost pa pomeni najboljše podlago za podjetnost posameznikov in celih narodov. Če bi bil po vsem svetu občutek varnosti večji, kakor je sedaj, bi z lahkoto premagali sedanjo gospodarsko krizo in narodi ne bi izdajali tolikih vsot za oboroževanje. Tudi gospodarska politika se ne bi raznavala po smernikah, katerih podrobna analiza nam pokaže, da so njih očetje mislili na to, da se države pripravijo za vsak slučaj. Trgovina uspeva le v miru. So to vrednote, ki se ne dajo otipati, je pa njih vrednost toliko, da bistveno vpliva na ves razvoj gospodarskega življenja in bi lahko v odlični meri pripomogla k lažjemu reševanju številnih vprašanj, ki nam ostajajo nerešena morda baš radi tega.

Od boljše urejenosti gospodarskih odnosov z Italijo bi imela nedvomno korist tudi Italija. Tudi italijanski gospodarski položaj ni rožnat. V obilni meri je Italija navezana na

Needinost velesil z ozirom na nemško izzivanje

Anglija hodi svoja lastna pota...

„Korak Nemčije je vreden resne graje, toda ustvarja vsaj enkrat jasen položaj“

Kakor vedno, tako je tudi to pot Velika Britanija napravila poseben korak, kolikor se tiče mednarodnega položaja, ki ga je ustvaril sklep Nemčije, da uvede splošno vojaško obveznost in zviša mirovno stanje nemške armade na 36 divizij, s čimer je kršila čl. 5. verzajske mirovne pogodbe. Dočim je namreč bilo splošno pričakovati, da bodo podpisnice verzajske mirovne pogodbe na to kršitev najvažnejšega mednarodnega dogovora sveta odgovorile skupno in le v skupnem dogovoru storile potrebne protiukrepe, je Anglija iznenadila svet s posebno noto, ki jo je sama v svojem imenu poslala Nemčiji. Ta korak Anglije ni vzbudil težje volje samo v Franciji, ampak se neprijazno komentira tudi v Rimu, pač zato, ker Italija v takem koraku vidi zmanjšanje vloge, ki jo zlasti po svojem sporazumu s Francijo ima v mednarodni politiki.

Rahla protestna nota Anglije je pravzaprav le vljudno vprašanje

V svoji noti protestira angleška vlada proti nemškemu sklepu, vendar je njen protest ne samo zelo vljuden, ampak tudi zelo rahel. Anglija opozarja Nemčijo, da nikakor ne gre, da bi kdo določil verzajske mirovne pogodbe izpreminjal po svoje ali jih ukinjal brez dogovora in sporazuma z drugimi podpisniki. Nemčija je bila izjavila, da se želi z državami podpisnicami verzajske mirne pogodbe, in sicer z vsako posebej razgovarjati o načinu, kako naj bi se vprašanje vojaških sil evropskih držav uredilo na podlagi enakopravnosti. Šlo je torej za splošen evropski dogovor v tem vprašanju, ki naj bi imel za posledico, da bi Nemčija zopet vstopila v Zvezo narodov. Zato je sklep nemške vlade, ki krši določbe mirovne pogodbe, tembolj nerazumljiv, ker je videti v nasprotju z njeno željo po novem generalnem dogovoru glede vprašanj, ki jih je dozdaj urejal čl. 5. verzajskega pakta. Sprito tega je angleška vlada primorana vprašati nemško vlado, ali se vztraja na svoji želji, da bi se Simon in Hitler sestala v Berlinu. Zakaj Simon bi mogel priti v Berlin samo, če bi ostal predmet razgovora tisti, ki je bil določen vnaprej, namreč možnost generalnega sporazuma o načinu razorožitve, oziroma oborožitve velesil.

Kakor znano, je nemška vlada na angleško noto že odgovorila, da so njeni nameni in želje, kar se tiče Simonovega obiska in predmeta razgovorov med njim in Hitlerjem, oziroma nemško vlado, ostali isti in da njen sklep glede nove nemške armade, namena in pomena tega obiska nič ne zadeva. Angleška vlada se je s tem odgovorom zadovoljila in bosta angleški zunanji minister sir John Simon in g. Eden odpotovala z aeroplanom v Berlin v nedeljo, dne 24. marca.

V Parizu zelo nezadovoljni

V Parizu je posebna nota Anglije vse politične kroge zelo presenetila in vznemirila, tako da je zavzel proti njej odločno stališče celo oficijozni »Temps«, da ne govorimo o ostalem francoskem tisku, ki se zelo ostro zaganja v Veliko Britanijo in njeno nerazumljivo politiko. Tudi francoska vlada sama je svedela bila presenečena ne samo zaradi vsebine angleške note, ki se ji zdi vsekakor premalo odločna, ampak predvsem zaradi tega koraka samega, ker so v Parizu mnenja, da je bil v očigled tako krute kršitve verzajske mirovne pogodbe na mestu samo skupen korak prizadevanj velesil. Pri tem se v Parizu zelo opirajo na stališče Italije. Nekateri pravijo, da je veliko bolj zvesta mednarodnim dogovorom nego Anglija. Kakšen pomen naj ima sedaj še sestanek med Simonom in Hitlerjem, ko pa je Nemčija, ki je izjavila, da se hoče z Anglijo kot nekako posredovalko med Berlinom in Parizom dogovarjati glede sporazumne rešitve obo-

Dunajska vremenska napoved: Brez bistvenih izprememb. Še topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno jasno, stalno in toplo.

izvoz in gotovo bi se ravno za italijanske proizvode v novo urejenih medsebojnih gospodarskih odnosih našli pri nas ugodnejši trgi, kakor so sedaj. Danes uvažamo še iz mnogih držav predmete, ki bi jih ob enakih prodajnih pogojih, cenah in kakovostih lahko uvažali iz Italije. Vse to je stvar, ki pride v poštev pri bodočih pogajanjih, in noben resen gospodarski človek z italijanske strani ne bo mogel zanikati velikih koristi za obe državi od boljše urejenosti gospodarskih in političnih razmer.

Pa še eno se nam nujno zdi vredno poudariti. Pri pogajanjih z Italijo bo morala tudi naša trgovinska politika kreniti na druga pota. Prenehati mora miselnost, da je naša država samo izvoznik žita, sliv in živine. Za žito dobro vemo, da nima kot svetovnotrговinski predmet vsaj za nas nobene bodočnosti. Ne zanikamo vrednosti živine za naš izvoz, vemo pa tudi, da živine ne tvori samo živina iz žitornih krajev, ampak tudi iz alpskih krajev. Toda vsi ti predmeti stopajo v ozadje v primeri z važnostjo lesa. Vprašanje lesa pa zopet ni samo bosensko ali hrvaško vprašanje, temveč je življensko vprašanje naših krajev. Zato bo morala biti naša lesna trgovina in industrija boljše zavarovana pri vseh pogajanjih z oni-

mi državami, ki prihajajo v poštev kot odjemalci našega lesa. Naša gospodarska politika bo morala vpoštevati, da je treba poskrbeti za čim večji izvoz onih predmetov, ki imajo v resnici boljše gospodarsko bodočnost. Gospodarska politika se mora delati po vidikih, ki odgovarjajo gospodarski strukturi izvoza iz vse države. Ker pa imamo Slovenci poleg izvoza lesa skrbeti še za druge naše proizvode in za odstranitev nekaterih direktnih težav v prometu z Italijo, je potem več kot upravičeno zahtevati, da bodo pri bodočih pogajanjih naši gospodarski interesi zaščiteni v večji meri kot doslej, in to s sodelovanjem naših gospodarskih organizacij. Škoda, da tvorijo pri nas delegacije, ki sklepajo trgovinske pogodbe, samo uradništvo iz zunanega in trgovinskega ministristva. Potrebno pa bi bilo tudi sodelovanje iz vrst direktnih gospodarskih interesentov. S tem ponavljamo zahteve, ki niso popolnoma nove, so pa še vedno aktualne, ker je gotovo, da bi se marsikakšno zunanjetrговinsko vprašanje lahko rešilo drugače, da ne rečemo, boljše, ob večjem sodelovanju gospodarskih krogov. Pri nas je ta zahteva toliko bolj važna, ker gre za življenske interese gospodarsko tako razvite pokrajine, kakor je Slovenija.

Italija predlaga konferenco treh

Sprito tega ima sedaj Francija namen, da pošlje Nemčiji tudi ona noto z energičnim protestom, v kateri pa se ne bo omejevala na protest sam, ampak si bo pridržala tudi pravico, da podvzame potrebne protiukrepe proti nemškemu koraku. V zadnjem momentu se je vmešala italijanska vlada, ki dela na to, da bi se sklicala konferenca treh velesil. Italijanski poslanik Grandi je to namero sporočil tudi siru Simonu. Ta konferenca naj bi v prvi vrsti pokazala, da so Francija, Italija in Anglija popolnoma solidarne v presoji nemškega koraka. Italija bi rada videla, da bi se ta konferenca vršila v kakšnem kraju severne Italije, ker bi se Mussolini, ki se načeloma ne podaja v inozemstvo, rad osebno udeležil tako važnih razgovorov. Zdi se pa, da sta Anglija in Francija proti temu in da se bo konferenca, ako bo prišlo do nje, vršila v Parizu ali v Londonu. Italija poudarja pri tem svojo popolno solidarnost s Francijo in s francoskim stališčem v tej zadevi, vendar pa skuša vplivati pomirjevalno, poudarjajoč, da bi skupen nastop velesil odvel nemškemu koraku njegov nevaren značaj vsaj v toliko, da bi ustvaril v mednarodnem položaju popolno jasnost in mogoče celo omogočil kakšen sporazum, seveda v smislu, da mora ta sporazum sloveti na načelu, da se verzajska pogodba more izpremeniti brezpogojno le s pristankom vseh.

V soboto 23. marca Konferenca treh

Sestanejo se Laval, Eden in Suvich - Pred Zvezo narodov!

Pariz, 20. marca. TG. Uradno poročajo, da se bo vršil sestanek med Francijo, Anglijo in Italijo v Parizu prihodnje soboto, dne 23. marca, kakor hitro prideta tja angleški minister Eden in italijanski državni podtajnik Suvich. Ta sestanek velesil sta izsilili Francija in Italija in je angleški zunanji minister do zadnjega okleval, da bi v sestanku privolil pred svojim odhodom v Berlin.

Na današnji seji je francoska vlada tudi sklenila, da bo ves spor z Nemčijo predložila Zvezi narodov, od katere zahteva, da naj nemudoma skliče svet na zasedanje. Na isti vladni seji je bilo sprejeto tudi besedilo protestne note, ki jo francoska vlada pošlje v Berlin. Besedilo note je zelo ostro. Francija pravi v noti, da na noben način ni pripravljena sprejeti enostranske odpovedi mednarodne pogodbe od strani nemške vlade in da bo vso stvar izročila Zvezi narodov, ki je poklicana o tem soditi.

„Jetičnost“ angleške note

Razburjenje v Moskvi Anglija hoče pognati Nemčijo proti Rusiji

London, 20. marca. TG. Press Monitor poroča iz Moskve, da je »jetičnost« angleške note v Berlin, potem ko je nemška vlada javno pred vsem svetom raztrgala mirovno pogodbo, sovjetske politične kroge osupnila in vznemirila. Sovjetsko uradno glasilo »Izvestija« izjavljajo, da je Nemčija odnesla že prvo zmago v boju, ki bo odločil o vojni ali miru v Evropi. Nemčija se zvesto drži navodil, ki jih daje stara nemška pesem »da je treba vsako darilo, ki ga kdo ponuja na koncu sulice, tudi sprejeti s sulico«. List pravi nadalje, da mora angleška nota napraviti siromašni vtis po vsem svetu

Zato bo zunanji minister sir John Simon - kljub vsemu - prihodnjo nedeljo uradno obiskal Berlin

Anglija je solidarna s Francijo, noče pa z Nemčijo prelomiti...

Anglija izjavlja, da nikakor ni proti taki konferenci, ampak da jo celo želi. Ta zadeva je predmet živahnih razgovorov, ki se sedaj vršijo tako med Rimom in Londonom, kakor med Londonom in Parizom. Angleška vlada pripominja na nervoznost, ki se je pojavila v Parizu sprito njenega posebnega koraka v Berlinu, da je uvedba splošne vojaške obveznosti in zvišanja moči nemške armade fatalna posledica vseh prejšnjih koncesij, ki so jih velesile storile Nemčiji. Čeprav je dejanje Nemčije vredno graje, ker izpreminja nenadoma in brez predhodnega sporazuma verzajski pakt, ima vendar to dobro stran, da ustvarja jasen položaj in sili velesile, da gledajo v obraz realnim dejstvom in ker se na drugi strani ne smemo udajati iluziji, da take »pogodbe, ki siloma nalagajo nekomo odlojne obveznosti, morejo imeti večno veljavo.« Zato — pravijo v Londonu — je treba izbrati tudi sedanjemu rpižnost in iskati rešitve, ki omogočajo izhod, ker kakšne prisilne mere so po angl. mnenju nemogoče in položaj poslabšale. Sicer Anglija načeloma vztraja na solidarnosti s Francijo in Italijo, sestanek med Simonom in Hitlerjem pa ne more ničesar škodovati, ampak kvečjemu koristiti tudi Franciji. Ako Simon ne bo v Berlinu dosegel ničesar, bo Anglija nadaljevala svojo politiko solidarnosti s Francijo. Na vsak način se ne sme pustiti nobena priložnost neizrabljena, da se Nemčija zopet uvede med Zvezo narodov. Sicer pa pristaja Anglija na to, da se mora tako vsebina razgovorov, ki jih bo imel sir Simon v Berlinu, kakor onih, ki jih bo imel Eden v Moskvi in v Varšavi, prej v glavnih črtah določiti v sporazumu s pariško in rimsko vlado. Anglija bo v Berlinu zastopala tako Francijo kakor Italijo.

Protesti pri Simonu

Pariz, 20. marca. b. Londonski dopisnik »Echo de Paris« poroča, da so predstavniki sovjetske Rusije, Francije, Italije, držav Male zveze in Avstrije ukrenili včeraj v Foreign Office potrebne korake ter poudarili, da je angleška nota v evropski javnosti napravila slaboten vtis angleške vlade. Ruski veleposlanik Majski je izjavil, da po mnenju njegove vlade ne pomeni angleška nota nič drugega kakor pristanek na zadnji nemški sklep o uvedbi splošne vojaške dolžnosti. Avstrijski poslanik je poudaril, da Avstrija ne bo mogla ohraniti svoje neodvisnosti, če bodo velesile omahovale, kadar so postavljene pred gotovo dejstvo. Diplomatski predstavniki omenjenih držav so dobili pomirjevalno zatrdilo, da tudi Anglija enako kakor druge države obsojajo nemško postopanje.

Anglija hoče pognati Nemčijo proti Rusiji

ter se sprašuje, zakaj je Anglija sprito nemškega izzivanja zavzela takšno bolehalno stališče. Vzroka morata biti dva: ali se Anglija čuti zares tako slabotna, da misli, da mora vse mirno počet, kar ji pride iz Nemčije, ali pa želi Anglija vso vojno nevarnost odstraniti na zapadu ter nemškega zmaja usmeriti proti vzhodu, češ, tam se naj izdivja, saj ne bo na našo šodo. Ravno tako piše tudi glasilo komunistične stranke »Pravda«, ki imenuje angleško noto »prijeteljsko poslanico, ki jo Hitlerju pošilja John Simon«, in v kateri daje britanski imperializem vso svojo iskreno podporo nemškemu fašizmu, da se izživi na vzhodu v borbi proti starodavnemu neprijatelju Anglije — Rusiji. Za Anglijo je to mnogo bolj poeni, kakor če bi se morala proti Rusiji vojskovati sama. Uspeh bi pa bil isti. Anglija skupno z Nemčijo oživlja stare Lloyd Georgeve zamisle o pohodu proti sovjetski Rusiji. Naj le pridejo!

Tudi Avstrija...

Dunaj, 20. marca. TG. Dunajski župan je na dunajskem zborovanju državne mladinske zveze (Reichsbundjugend) imel velik govor, ki ga je končal s sledečo senzacionalno izjavo:

»Pri nas še ni uvedena splošna vojaška služben obveznost. Toda ona pride! Takrat bomo z ponosom oblekli vojaško suknjo avstrijske domovine in vsak zagrizeni nasprotnik si bo dvakrat premislil, preden se bi drznil dvigniti svojo roko proti Avstriji.« V političnih krogih na Dunaju je ta izjava vzbudila nemalo pozornosti in so danes poslanki velesil vprašali zunanjega ministra, kaj ta izjava pomeni. Javnosti ni znano, kakšen odgovor je dal baron Berger-Waldenezz zastopnikom tujih držav.

Kako bo Pariz odgovoril Hitlerju?

Pariz, 20. marca. c. Nervoza, ki je vladala doslej vse štiri dni nad francosko javnostjo, je danes dosegla svoj višek. V teh dneh se je namreč zgodilo toliko pretresov, da je bilo večjih res treba pomisliti na to, da se bo Francija morala ali predati skrajnim korakom, ki bi peljali v katastrofo, ali pa se izročiti valovom svetovne zmede, ki lahko v nekaj dneh porušijo ves diplomatski sistem, ki si ga je Francija v zadnjih letih s tako pridnostjo zgradila.

Zaskrbljenost

Največja zaskrbljenost je v Parizu vladala za stališče, ki ga bo zavzela Anglija z ozirom na brutalno odločitev nemške vlade, da uvede splošno vojno obveznost. Vsi so bili namreč prepričani, da Anglija v začetku ni hotela proti Nemčiji nastopiti z vso odločnostjo. Se celo angleška nota berlinski vladni ni bila postavljena v tistem smislu, kakor ga je pričakovala francoska javnost. Anglija je vprašala v Berlinu samo, če se hoče nemška vlada pogajati z angleškimi državniki v smislu londonskih sklepov, obseženih v sporazumu med Francijo in Anglijo z dne 3. februarja. S tem je bilo Nemčiji omogočeno, da se na sijajen način umakne v blaženo neizvestnost, ker ji ni bilo treba odgovoriti čisto nič obveznega.

Zato je bil današnji dan odločilen, kakšno stališče se bo zavzel napram Nemčiji. Pogajanja med Parizom in Londonom so dosegla svoj višek snoti, ko se je Laval z angleškim poslanikom v Parizu razgovarjal kasno v noč. Istočasno se je s francoskim poslanikom v Londonu Corbinom razgovarjal Simon tudi kasno v noč. Anglija je namreč hotela prepričati francosko vlado, da se nemški korak mirno prizna kot izvršeno dejstvo. Že prej je Anglija dala v Berlinu večkrat vedeti, da je ne moti nemško oboroževanje, ampak da samo želi, da se to oboroževanje vključi v splošno razorožitveno pogodbo med evropskimi državami. Pogajanja pozno v noč se niso bila kontana in je danes zjutraj vladala še popolna neizvestnost. Stališče Francije je odločno podpiral samo Mussolini in od italijanske strani je izšel predlog, da se takoj skliče konferenca treh velešil nekje v severnem mestu Italije. Toda francoska vlada je morala samostojno stopiti v ospredje, da s tem prepreči nadaljnjo nejasnost, ki bi lahko bila v današnjem času pogubna.

Seja vlade

Dopolodne se je sestala francoska vlada k seji, ki je trajala skoraj tri ure. Na tej seji je zunanji minister Laval poročal o poteku svojih pogajanj z velešilami, ministrski predsednik Flandin pa je poročal o vsebini govora, ki ga bo imel danes popoldne v senatu, ko bo odgovarjal na interpelacije senatorjev glede nemške odločitve. Debatna je bila na seji vlade zelo izčrpana, vendar pa je bila doseglena popolna soglasnost med člani vlade, ki so sklenili, da je treba takoj storiti sledeče:

1. Francoska vlada pošlje samostojno protestno noto v Berlin.
 2. Francoska vlada pošlje generalnemu tajništvu Zveze narodov noto, v kateri bo zahtevala takojšnje sklicanje Sveta Zveze narodov, ki se bo pečal s kršitvijo mirovnih pogodb s strani nemške vlade.
 3. Francoska vlada sprejema z veseljem na znanje vabilo sovjetske vlade, naj pride Laval čimprej v Moskvo. Laval bo odpoval v Moskvo v najkrajšem času.
- Ob 13.30 je državni podtajnik v predsedništvu vlade, Paladier, prečital komunikate z zgoraj navedenimi sklepi francoske vlade. Dejstvo, da se francoska vlada odločuje za samostojen nastop proti Nemčiji, je vzbudilo precejšnjo pozornost. Jasno je bilo, da se je s tem Francija postavila tudi na samostojno stališče proti Angliji. Učinek te odločne geste je rodil kmalu uspešne sadove.

Sestanek treh v Parizu

Tekom popoldneva je namreč angleški zunanji minister sir John Simon povabil k sebi časnike in jim prečital komunikate angleške vlade, v katerem pravi angleška vlada, da je sklenila, povabiti Francijo in Italijo, da se vrši na predvečer berlinskega

sestanke sestanek Francije, Italije in Anglije v Parizu. Temu sestanku bo od strani Anglije prisostvoval lord Eden, od Italije podtajnik v zunanjem ministrstvu Suvich in v imenu Francije zunanji minister Laval. Eden bo odpoval v Pariz v soboto zjutraj z letalom in se zvečer zopet povrnil v London. Tudi Suvich se bo mudil v Parizu samo en dan, ker bo zvečer zopet odpoval v Rim. Iz Rima prihajajo namreč vesti, da se bo Mussolini takoj po tem sestanku kmalu nato sestel kljub vsemu še z Lavakom nekje v severnem italijanskem mestu. Angleška vlada se je celo obvezala, da se bo isti sestanek treh velešil pomovil v Parizu po vrnitvi angleških državnikov iz Berlina.

Male države z velikimi

Zelo veliko zadovoljstvo je vzbudila v Parizu danes vest, da se tudi vsa srednja Evropa priključuje akciji velesil proti samovoljni oholosti nemške vlade. Rumunski zunanji minister Titulescu bo še nocoj ali jutri odpoval iz Bukarešte na veliko turnejo po Evropi. Najprej se bo ustavil seveda v Belgradu, kjer bo imel sestanek z jugoslovanskim ministrskim predsednikom Jevtičem. Iz Belgrada bo Titulescu odpoval v Bratislavo, kjer se bo sestel z Benešem. Iz Bratislave bo odpoval Titulescu v Pariz, iz Pariza pa v Bruselj in v London.

Flandin obtožuje

Pariz, 20. marca. TG. Nocoj pozno zvečer je imel ministrski predsednik Flandin pred senatom govor, v katerem mje odgovarjal na nemško izzivanje, ko je odpovedala vojaške omejitve versailleskega mira. Flandin je v svojem govoru izjavil, da ni prav, če Nemčija trdi, da je njen korak le posledica objave angleške bele knjige in pa uzakonjenja dvoletne vojaške službe v Franciji. Kajti tistih dvanajst nemških armadnih zborov, ki so s prekršitvijo podpisa versailleske mirovne pogodbe dobili v Nemčiji legalni obstoj, je obstojalo že davno prej in bi bilo pravilno le reči, da je Francija bila prisiljena uvesti dvoletno vojaško službo. Anglija pa objaviti svojo belo knjigo o nemškem oboroževanju bas zaradi tega, ker sta obe državi bili poučeni o takrat še tajni dejanski moči Nemčije. Nemška vlada je nastopila nevarno pot in bo med svetovnim javnim mnenjem kulturnih narodov našla pravičen odgovor za svoje dejanje, ker je zadala težak udarec tisti ustanovi, ki naj bi med narodi vzdrževala mir. Tudi ni res, da Francija ni hotela vršiti svojih razorožitvenih obveznosti, saj je vsemu svetu znano, da je francoska armada 1935 za 50% nižja, kot je bila l. 1920 po zmagi nad Nemčijo, in za 60% manjša, kot je bila l. 1914. Na morju je Francija žrtvovala 220.000 ton vojnega brodrovja in s tem pokazala svojo željo do mira. Nemčija sedaj pripoveduje svetni neresnične storijske, ki pa ne bodo mogle zasenčiti resnice, da nikdo ni dal Nemčiji povoda za dejanje, s katerim je osupnila svet dne 16. marca.

Danes francoski protest

Berlin, 20. marca. TG. Reuter poroča, da bo francoska protestna nota izročena nemški vladi jutri dopoldne in potem takoj objavljena. Reuter pravi, da francoska vlada v svoji noti protestira proti smelemu sklepu nemške vlade, da obnovi obveznost vojaške službe v protislovju z obveznostmi versailleskega mira in z londonsko izjavo z dne 2. februarja, ki jo je nemška vlada sprejela kot temelj za nadaljnja pogajanja. Končno protestira nota proti nemškemu sklepu, ki je v kričečem nasprotju z mednarodnim pravom, čigar bitno načelo je, da je treba izpolnjevati vse mednarodne obveznosti, dokler trajajo. Francoska vlada zato prej pri bodočih pogajanjih z Nemčijo ne bo vzela v noben račun kakršne-gakoli sklepa, ki bi ga ali ki ga je že nemška vlada sprejela samovoljno in enostransko.

Katekizem - karitas - dober tisk

Velik program zagrebškega nadškola pomočnika dr. Štepinaca

Na praznik sv. Jožela so se zbrali v nadškofjskem dvorcu v Zagrebu predstavniki katoliške akcije. Navzoč je bil tudi uniatski škof dr. Dionizij Njardri. Zbrane je nagovoril nadškof-pomočnik dr. Alojzij Štepinac. V svojem govoru je podal smernice za letošnje delo Katoliške akcije, kateri je nadškof dr. Bauer postavil idejno in organizacijsko ogroditve že v posebnem pastirskem listu. Nadškof-pomočnik je predvsem poudarjal, da je nujno potrebna temeljita verska izobrazba. Zato mora Katoliška akcija na delo in skrbeti za boljše poznavanje verskih resnic med ljudstvom. Vse organizacije katoliške akcije se morajo vpisati v Bratovščino krščanskega nauka. Na vsakem sestanku morajo duhovniki vsaj 5 minut govoriti o verskih resnicah. Vsaka organizacija mora skrbeti spora-

zumno s svojim župnikom, da bo mladina vsaj enkrat na mesec deležna posebnega krščanskega nauka. Ako ni mogoče drugače, naj na sestanku vsaj kak mladenič prebere po nekaj poglavij iz primerne dela. Pozneje bo društvo sv. Jeronima izdalo knjige, primerne za takšne sestanke. Poskrbeti bo treba za uvedbo posebne šole za izobraževanje kateketov. — Kot drugo točko delovnega programa za to leto priporoča škof dobrodelno akcijo. — Končno navaja pod tretjo točko delo za širjenje katoliškega tiska. — Kot skupni prazniki, na katerih nastopijo uradni organizacije katoliške akcije, veljajo zaenkrat papežev dan, praznik Presv. Srca Jezusovega, kateremu je posvečena katoliška akcija v tej nadškofiji, in praznik Kristusa Kralja.

Dr. Topalović v Ljubljani

V torek je imel nosilec socialistične liste dr. Zivko Topalović volilni shod v »Unionu« v Ljubljani. Topalović je zelo obširno razlagal svoj volilni program. Poudarjal je potrebo, da se morajo okoli njegove liste združiti delavci, kmetje in uradniki. Pred vrati je fašizem, ki ni nič drugega, kakor kapitalizem in kateremu je treba zapreti pot. Ob zaključku je govoril še Stanko Likar, tajnik OUZD v Ljubljani. Nasledil je položaj delavca v Sloveniji. Otvoril in zaključil je zborovanje predsednik Delavske zbornice Alojzij Sedej. — Topalović je nastopil tudi na shodu v Celju, kjer je govoril tudi novinar, socialist Franjo Svetek. V Ljubljani je prišlo do nekaj manjših incidentov, ki so na volilnih shodih običajni.

Ker sta to bila prav za prav prva shoda, na katerih je občinstvo lahko slišalo tudi nekaj kritike in zabavljanja, je bila udeležba razmeroma velika.

Nočejo ga. Belgrajski obrtniki so se sestali in izjavili, da zavračajo kandidature Milana Stojanovića, član JNS. Ta del belgrajskih obrtnikov predlaga za kandidata Ljubo Sušakovica in za namestnika Mihajla Vasiljevića, mehanika.

Dunaj, 20. marca. AA. Danes je umrl poslednji predvojni avstrogrški poslanik v Petrogradu, grof Szapary.

Belgrad, 20. maren. m. Od 1. aprila letos bo ukinjena trošarina med Belgradom in Zemunom.

Jugoslovansko - italijansko zблиžanje

Kaj ponuja Italija?

4 italijanski predlogi: Trgovina, Albanija, Podonavje

Belgrad, 20. marca. P. Govori Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla in novega italijanskega poslanika grofa Viole di Campalto pri predaji poverljivih pisem, so povzročili ugodno ozažje, ki so ga takoj pravilno tolmačili predstavniki svetovnega javnega mnenja. Ti govori so seveda le napovedali najboljše volje, ki obstoja v obeh državah, da se izkoristijo vsi dani pogoji za ustvaritev dejanskega sodelovanja med obema državama v duhu medsebojnega zaupanja. Slediti morajo sedaj konkretni predlogi, kakšno naj bo to sodelovanje, ki se naj zgradi na izrazne dobre volje, ki je bila izpovedana na tako slovesen način pri nastopni avdienci italijanskega poslanika pri knezu-namestniku. V krogi, ki so običajno dobro informirani, vztrajajo pri mnenju, da je italijanski poslanik prišel seboj tudi že take konkretne predloge, ki naj po mnenju šefa italijanske vlade oživitvijo zamisel italijansko-jugoslovanske prijateljstva in sodelovanja. V tej zvezi nastajajo tri različne predloge:

1. Nova trgovinska pogodba, s katero bi bila Italija pripravljena dati Jugoslaviji zelo obsežne ugodnosti za izvoz živine, rud in lesa v Italijo proti enakim ugodnostim za izvoz tekstilnih proizvodov in strojev iz Italije.

2. Prijateljska pogodba, ki naj bi jo sklenila Jugoslavija z Albanijo in v kateri naj Jugoslavija prizna sedanji politični red (status quo) v Albaniji, ki je nastal s podpisom tiranskega pakta med Albanijo in Italijo. V tem primeru bi bila Italija pripravljena odstopiti od vseh drugih političnih ambicij na Balkanu ter dati Jugoslaviji neovirano svobodo, da po svojih vidikih organizira mir na Balkanu.

3. Garancijska pogodba, s katero naj Jugoslavija prizna sedanje stanje (status quo) v Av-

striji in tudi jamči za njegov nadaljni obstoj. Ako bi se pojavilo v Avstriji vprašanje vspostavitve Habsburžanov, predlaga Italija, naj se to vprašanje reši sporazumno med Italijo in med Jugoslavijo, oziroma med Malo zvezo. Italija bi s tem sprejela stališče Male zveze, da je vspostavitve Habsburžanov v Avstriji popolnoma nemogoča stvar, ki bi morala, če bi se poskusila, neodoljivo izzvati oboje odpor držav Male zveze. Slednjič obljublja tudi Italija, da bo vplivala na Madjarsko, da odstopi od svojega revizionističnega načrta in da naj sklene z Malo zvezo gospodarske pogodbe ter podpiše podonavski garancijski pakt. Tudi ta italijanski predlog bi dokazoval, da je pripravljena v pogledu organizacije Podonavja sprejeti stališče Male zveze.

4. Nova prijateljska in varnostna pogodba med Italijo in Jugoslavijo, za katero naj bi se pogajanja čim preje začela.

Takšen naj bi bil program Italije v izpolnjevanju poudbe poslanika grofa Viole di Campalto. Dokler pa ta vest ni uradno potrjena, bi bilo brezpredmetno kritično razpravljati o vrednosti italijanskih ponudb ter jim postavljati nasproti želje jugoslovanske države.

G. Jevtić potuje v Rim

Vzdrzuje se vest, ki so jo po angleških virih prinesli jugoslovanski listi, da potuje v kratkem predsednik vlade Jevtić v Rim, seveda šele tedaj, kadar bodo pogajanja za podpis vsaj ene izmed predloženih pogodb dozorela. Istotako se vzdrzuje vest, da bo imenovan za novega jugoslovanskega poslanika v Rimu bivši minister dvora Milan Antić, o katerem je italijanski časopisje že objavilo dolge pohvalne članke.

Francosko predavanje (Ch. Oulmont o Debussyu)

Ljubljana, 20. marca.

Nocoj je bila v Francoskem inštitutu zelo lepa prireditve. Našo ljubljansko francosko kolonijo in vse ljubljanske prijatelje francoskega naroda in francoske kulture je obiskal znani francoski književnik in glasbenik Charles Oulmont. Lična dvorana Francoskega inštituta je bila nocoj polna in med navzočimi smo predvsem spoznali francoskega konzula g. Remeranda s soprogo, ravnateljca Francoskega inštituta in profesorja ljubljanske univerze g. Jeana Lacroixa, člana ravnateljstva TPD g. Juliena s soprogo in zelo mnogo odličnih predstavnikov ljubljanske družbe. Zelo mnogo je bilo med poslušalci tudi dijaštva ljubljanske univerze, kar pač lepo spričuje, kako ceni naša mladina francosko kulturo in njene predstavnike med nami.

Predavatelj g. Oulmont je otvoril svoje predavanje z zelo lepim slavonspevom na našo slovensko zemljo. Saj je tekoma popoldneva v spremstvu francoskega konzula v Ljubljani obiskal najlepši kot Slovenije Bled in napravil kratek izlet ob jezeru. Z iskrenim uvodom je navezal veličastni prizor Blejskega jezera s spomini na svojega velikega učitelja, francoskega komponista Debussyja, ki je tako zelo ljubil in tudi opeval francoska jezera takrat, ko se z njih pred dihom pomladi poslavljala zadnja plast ledu. Nato je sledilo krasno predavanje o »Debussyju, takšnem: kot sem ga jaz poznal«. Predavanje je spremljalo mnogo vložkov iz Debussyjevih kompozicij. Vse večer je potekel v srčnem objemu tistega vzleta, ki ga je zmožen le francoski jezik v senci francoske duhovitosti.

Uredba o hitrejšem postopku pri kazenskih sodiščih

Belgrad, 20. marca. AA. Na predlog pravosodnega ministra in na podlagi 1. odstavka čl. 64 finančnega zakona za finančno leto 1934-35 je ministrski svet zdal uredbo o hitrejšem postopku pri kazenskih sodiščih.

Uredba je izdelana na podlagi zaslišanja strokovne komisije, katere člani so bili univerzitetni profesorji in zastopniki višjih sodišč, ter na podlagi predlogov, ki so jih poslala višja sodišča in višja državna tožilstva pravosodnemu ministrstvu.

Uredba ima namen čim bolj pospešiti postopek pri sodiščih, da se znižajo stroški kazenskega sodnega postopka. Nova uredba hoče dalje preprečiti odlaganje razprav, in omogočiti, da ne bo treba razprav pri ustavitvah na novo začeti. To je bilo zato potrebno, ker pomeni vsaka ponovna razprava znatno poslabšanje postopka, ker se ponovna razprava mora izvršiti z znatnimi stroški. Vse prejšnje dela je doslej propadlo, že zaslišane priče so s težavo prihajale, zlasti, če so imele daleč potovati. Njihove izpovedbe so postajale meglene, protislovne itd., sodna razsodba je pa zaradi pogostega odlaganja razprav izgubila tisti visoki ugled, ki ga mora imeti med ljudstvom.

Z novo uredbo je omogočeno, da lahko tudi okrožno sodišče izreče razsodbo celo ob odsotnosti obtoženca, toda samo tedaj, kadar gre za kazensko dejanje, kaznivo z največ 5 let zapore, posebno pa tedaj, če je obtoženec že bil pri sodišču zaslišan in mu je bilo vabilo za sodno razpravo osebno izročeno.

Naposled ima ta uredba namen omejiti troške kazenskega postopka in omogočiti, da država lahko takoj izplača tiste troške, ki jih je po zakonu dolžna plačati poravnat.

Uredba je popravila nekaj manjših uredniških in tiskarskih napak v zakoniku o sodnem kazenskem postopku.

S to uredbo se nikakor ne izpremenje temeljne naredbe in načela zakonika o sodnem kazenskem postopku, temveč te naredbe in ta načela le še podčrtuje in jih dela lažje izvedljiva.

Zakaj si tako zelo poželimo mlečno čokolado Mlekita? Ali radi okusa redkih z čimb, ali radi okusa po najfinšem kakaou, ali morda radi okusa po neposnelem mleku, ali mogoče vsled njene medene sladkosti in nedosegljive arome? To je težko povedati z besedami. Skrivnost pa Vam molče razodene mlečna čokolada Mlekita sama, čim se topi v Vaših ustih.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 15. marec kaže tele številk (vse v milj. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. marec):

Aktiva: zlato 1.140.25 (+ 5.43), zlato v inozemstvu 122.65 (- 4.35), valute 0.42 (+ 0.23), devize 47.26 (+ 5.2), skupno podlaga 1.310.6 (+ 6.6), devize izven podlage 142.2 (+ 1.1), kovani denar 258.55 (+ 28.95), posojila: menični 1.553.5 (- 9.59), na vredn. papirje 259.2 (- 0.6) skupno posojila 1.812.7 (-10.15), razna aktiva 313.6 (+ 0.6).

Pasiva: rezervni fond 116.6 (+ 1.97), ostali fondi 21.16 (+ 0.6), bankovci v obtoku 4.335.9 (- 16.77), drž. terjatve 5.8 (+ 1.1), žirovni računi 572.3 (+ 26.34), razni računi 659.1 (- 25.10), skupno obveznosti po vidu 1.327.45 (+ 2.45), obveznosti z rokom 287.05 (+ 10.7), razna pasiva 272.77 (+ 28.3).

Obtok in obveznosti po vidu 5.572.4 (- 14.3), podlaga s primom 1.684.1 (- 8.4), od tega samo zlato v blagajnah 1.405.2 (+ 7.0), skupno kritje 30.22 (29.99)%, od tega samo v zlato 26.20 (26.10)%.

Pričujoči izkaz nam kaže povišanje podlage in je skupno v prvi polovici podlaga narasla (brez prima) za 21.8 milj. Din, dočim se je v dobi od 22. do 28. februarja zmanjšala za 27.3 milj. Din in je tako padec še skoro kompenziran, zlasti se ker so devize izven podlage v prvi polovici meseca narasle za 7.7 milj. Din, dočim je znanal padec v dobi od 22. do 28. februarja samo 0.6 milj. Din. Posojila padajo in je znanal ta padec doslej v prvi polovici marca 15.6 milj. Din.

Med pasivi je videti povečanje likvidnosti denarnega trga v povečanju žirovni računov ter blagajniških zapiskov, izdanih v obdobju, o katerem poročamo. Tudi kritveno razmerje se je izboljšalo na eni strani radi padca obteka bankovcev, na drugi strani pa radi povečanja podlage.

Železniške tarilne reforme

Ministrstvo za promet je sklenilo urediti vprašanje ugodnosti pri reekspedicijski blaga recimo n. pr. iz javnih skladišč. Zato je bil izdelan poseben pravilnik za ugodnosti pri reekspedicijski, ki bo stopil v veljavo 1. junija. Nadalje bodo odobrene posebne ugodnosti za izvoz naše koruze skozi pristanišča Split, Sušak in Šibenik. Odobrene pa so že ugodnosti za izvoz koruze v Gornjo in Dolenjo Avstrijo ter Gradišansko, za seno in slamo za izvoz v Švico, za izvoz železne rude iz Prijedora in Vareša na Madjarsko in v Rumunijo. Nadalje se izdeluje reforma tarife za prevoz moke in žita, ki bo v kratkem dovršena. Ta reforma ima namen vrniti železničarjem one tovore, ki so ji oddali radi visokih tarif. Tako bo za postajo Petrovgrad odobren 30% popust za žito in kornuzo od vseh postaj na razdalji 50 km. Zaradi zmanjšanja dovoza v Tuzlo so stopile že v veljavo posebne ugodnosti, ki naj dvignejo promet na tej progi.

Končno se pripravlja splošna revizija blagovne tarife, radi česar je sklican tarifni odbor za 26. marec v Ljubljano, kjer se bo razpravljalo o konkretnih predlogih zbornice za to reformo.

Maribor proslavlja sv. Evharistijo in svetega očeta

Maribor, dne 20. marca.

Kakor vedno, ko je treba tudi na zunanji, viđen način pokazati ljubezen do Evharističnega Kralja in zvestobo do Kristusovega namestnika na zemlji, je tudi tokrat, na praznik sv. Jožefa, Maribor ponovno izpričal s svojo ogromno udeležbo na akademiji, živo vero v presv. Evharistijo in neomajno zvestobo vrhovnemu krmarju katoliške Cerkve, Piju XI. Do zadnjega kotička je bila napolnjena velika dvorana Uniona. Oder je bil okusno ozaljšan z papeškimi in državnimi barvami. V ospredju pa velik kelih — simbol sv. Evharistije, ob straneh pa podoba Pija XI. in kralja Petra II. Proslave se je poleg mnogih odličnih osebnosti iz katoliškega javnega življenja udeležil tudi prevz. nadpastir s celokupnim stolnim kapljem.

Ves spored akademije je bil pestro in zelo posrečeno izbran. Mogočno je za uvod zadonela himna »Povsod Boga«, katero so zapeli združeni moški zbori s spremljevanjem godbe »Danice«. Sledila je D. Jenkova »Molitve«, katero so zapeli združeni moški zbori pod vodstvom kapelnika g. Gašpariča. Dr. Terstenjak je v svojem globoko zasvojenem govoru prikazal papeštvo v zvezi s sv. Evharistijo kot granitno skalo Resnice, Gojenke šolskih sester so izvedle zelo lep in nad vse dobro podan simboličen prizor na pesmi: »Molim Te po-nižno« in »Hvalnica treh mladeničev«. Nekaj mogočnega je bila zborna deklamacija »Prvenstvo sv. Petra, katera nam je na podlagi svetopisemskih besed prikazala Petra in njegove naslednike kot nezmagljivo skalo, na katero je Gospod pozidal svojo Cerkv. Veličastno in mogočno je donela ter potresla srca izpoved: Verujemo v poslanstvo Petrovo in njegovih naslednikov. Verujemo, da je papež nezmočljiv, kadar uči in ukazuje v verskih in npravnih naukih. Veličastna kantata »Mučenci v areni« je vse s svojo mogočnostjo navdala s duhom prvih kristjanov, z njihovo vero in nezlomljivim junaštvom, ko so umirali za Kristusa Kralja.

Vihar odobravanja in navdušenega pritrjevanja so zbudile besede prevz. nadpastirja, ko je izpregovoril tehte in odločne besede ter zavrnili trditve nasprotnikov, češ, da katoličani malikujejo papeža.

Govor knezoškofa dr. Tomažiča

Spoštovani zborovalci! Dovolite mi, prosim, dve — tri besede. Pred vsem se iskreno zahvalim vsem, ki so današnja evharistično in papeško proslavo priredili in izvedli. Vam vsem, ki ste jo v tolikem številu posestili. S tem ste pokazali svojo vero v Boga in Jezusa Kristusa v presv. Evharistiji, obenem dokumentirali svojo vdanost in ljubezen do svete Cerkve in do njenega vidnega poglavarja na zemlji — rimskega papeža. Bog plačaji!

Pri migreni

neuralgiji, menstrualnih težko-
tah in vseh vrstah bolečin de-
luje hitro in zanesljivo

ALGOCRATINE

Proizvajala E. LANCOSME, PARIS.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Ozl. razp. n. št. 2574 od 11. XII. 1934

Jugoslovani za mejami

Razstava v Pragi o jugoslovanskem žolju v inozemstvu

Letošnji mesec marec je v Pragi posvečen raznim prireditvam o Jugoslaviji in o Jugoslovanih. O nekaterih je že »Slovenec« poročal. Slovensko javnost bo gotovo tudi zanimalo, da je bila 12. t. m. otvorjena v Pragi v konferenčni dvorani ČTK (Československa tiskovna kancelarija) ob udeležbi zastopnikov številnih ustanov, ki delujejo na področju vzajemnega spoznavanja slovanskih narodov, novinarjev, jugoslovanske kolonije ter ostale češke javnosti, razstava »Jihoslovane za hranicami« (Jugoslovani za mejami). Razstavo, ki bo odprta do 26. t. m., prireja ta praška sekcija Českoslovaško-jugoslovanske lige in ljubljanska Akademika podružnica CM družbe. Slednja je preskrbela gradivo za razstavi del o manjšinah ter izposlovala od svoje matice gnotno podporo. Razstavne predmete o izseljenih sta preskrbela izseljeniški komisariat v Ljubljani in v Zagrebu. Druge stvari pa so dali prirediteljem na razpolago poštvovalni zasebniki.

Razstava se deli po vsebini na dva dela: na oddelek o manjšinah in na oddelek o izseljeništvu.

V oddelku o manjšinah je največ prostora posvečenega Italiji. Dve stenski karti označujeta ozemlje, kjer prebivajo Jugoslovani v Italiji in razne načrte za politično mejo med Jugoslavijo in Italijo, o katerih so razpravljali na mirovni konferenci. Iz priložene statistike je razvidno, da pripada v Juljski krajini tostran narodnostne meje 7384.14 km² zemlje čisto slovanskim občinam ter samo 824.83 km² mešanim slovansko-italijanskim občinam in da prebiva na tem ozemlju okoli 600.000 Slovencev in Hrvatov ter 350.000 Italijanov. Silno učinkujeta na obiskovalce dve karti, ki primerjata stanje jugoslovanskega šolstva v Italiji v letu 1918 (550 šol) in v letu 1928 (0 šol). Na nadaljnjih razvidnicah so označeni slovenski in hrvaški časopisi, ki so izhajali po vojni v Italiji ter statistika slov. društev in združenj. Upravičenost zahtev jugoslovanske manjšine v Italiji po naravnih narodnih pravicah potrjujejo tudi citati iz Mazzinijevih, iz govora italijanskega kralja ter proglaševanja dveh italijanskih ministrov po prevratu. Splošno sliko o Slovincih in Hrvatih v Italiji dopolnjuje lepa etnografska fotografska zbirka, last profesorja Santla, in šest originalnih primorskih noš, last poštvovalnih ljubljanskih gospa, dalje nekoliko slovanskih in hrvaških knjig iz zadnjih let, izvodi še pred kratkim tako cvetočega našega časopisa iz Juljske Krajine in slike primorskih mest.

Slovenec na Koroskem (90.000) in Hrvat na Gradiškanskem (45.000) sta posvečeni dve stenski karti s pripojenimi statistikami, fotografije in časopisje. Posebna tabela je posvečena Jugoslovancem na Českoslovaškem (6026). Tudi o jugoslovanskih manjšinah na Madžarskem (80.000), v Romuniji (50.000), v Grčiji (170.000), v Turčiji (100.000) in v Rusiji (4000) je nekaj splošnih podatkov.

Drugi oddelek obravnava jugoslovansko izseljeništvu. Petnajst zemljepisnih kart in diagramov priča o krajih, kjer živijo naši izseljenci, o njih številu, časopisju, ki ga izdajajo, o njihovih organizacijah in o gibanju izseljevanja v povojnih letih. Iz njih je razvidno, da živi 615.000 Jugoslovancev v USA, 120.000 v Argentini, po 50.000 v Nemčiji in v Braziliji, 40.000 v Kanadi, 30.000 v Franciji, 23.000 v Belgiji, 16.000 v Čile, 15.000 v Avstraliji, 5000 v Luksemburgu, 4000 v Srednji Ameriki, 3000 na Ho-

Mi katoličani verujemo v troedinega Boga, Očeta, Sina in Svetega Duha: verujemo v uveličenje Sina Božjega po devici Mariji v eni osebi Boga-človeka Jezusa Kristusa; verujemo vse, kar je Jezus Kristus učil in nam po svoji sveti Cerkvi zapoveduje verovati.

V sveti Cerkvi vidimo božjo Ustanovo, ki nadaljuje delo Kristusovo na zemlji pod vodstvom papeža in škofov.

V papežu zremo naslednika sv. Petra in vidnega namestnika Kristusovega na zemlji, postavljene od Kristusa samega, da pase njegove ovce in njegova jagnjeta: da vodi, vlada in uči vse kristjane — škofo, duhovnike in vernike.

Dosledno torej: Jezusa Kristusa v sveti Hostiji molimo — mu dajemo češčenje, ki gre edino Bogu. Mater božjo, zato brezmadežno Devico Marijo, častimo nad vsemi drugimi stvarmi. Svetega očeta spoštujemo, ljubimo in slušamo (ubogamo) kot namestnika Kristusovega, enako, kakor dober podanik kralja spoštuje, ljubi in sluša kraljevega namestnika.

Tako je in nič drugače. Samo v tem smislu je razumeli vse izreke o papežu in Kristusu v katoliških knjigah, listih in časopisih. Kdor trdi kaj drugega ali zaobrača na krivo stran posamezne izreke o Kristusu in papežu: vedoma, z zlobnim namenom govori neresnico in nam dela krivico.

Ce mi branimo resnico, ne žalimo in nočemo žaliti nikogar, ampak hočemo, po božji volji, vse privesti k spoznanju resnice! Zato prosimo in zahtevamo, naj tudi nihče ne žali in ne smeši naših verskih čustev do Boga, do Evharistije, do Marije, do svete katoliške Cerkve, do njenega poglavarja: Ta čustva so nam preveč sveta.

Naše ljudstvo je vedno slovelo kot verno ljudstvo; mesto Maribor je vselej veljalo za katoliško mesto. To dobro mnenje ima o nas sveti oče; glejmo, da to mnenje upravičimo. Ne pustimo, da bi nam kdo jemal dobro ime.

Danes pred 14 dnevi mi je pisal papežev zastopnik v Belgradu tako-le:

»Iz raznih virov sem poučen, da so Tvoji verniki stanoviti v vdanosti do apostolske stolice, in le malo jih je, ki se dajo zavesti od političnih borb ali varati od krivičnih očitkov, da zapuščajo mater Cerkve in z napadi sramotijo skupnega očeta. Katoličani naj še dalje branijo dobro stvar; pomoč Kristusova jih ne bo zapustila. Naša reč ni odvisna od političnih agitacij, ampak od vere in ljubezni, ki pod vplivom Svetega Duha razsvetljuje in vnema duše pravih katoličanov. Kdo nas bo mogel odtrgati od ljubezni do Kristusa in do njegovega namestnika na zemlji?«

Tako vprašuje papežev odposlanik. Kaj ne da, velespoštovani zborovalci, mu mirno lahko odgovorimo: od ljubezni do Kristusa in do njegovega namestnika na zemlji nas nihče ne bo mogel ločiti — nikdar nihče!

Papeževemu nunciju v Belgradu se je odpotala z zborovanja vdanostna brzojavka.

Skriptične slike o evharističnih kongresih ter krepka beseda predavatelja, urednika »Domoljuba« g. Košička, so pa prikazale zmagovalni pohod evharističnega Kralja po širnem katoliškem svetu. Papeška himna, katero je vse občinstvo stoji poslušalo, je zaključila lepo proslavo. Tisoči so odhajali navdušeni in pa prešinjeni žive vere v pre. sveto Evharistijo in globoko ljubezni do Kristusovega namestnika Pija XI.

landskem, 3000 v Afriki itd. Največ časopisov imamo v USA: 11 dnevnikov, 25 tednikov in 11 mesečnikov. V Argentini izhaja 10 jugoslovanskih časopisov, v ostali Južni Ameriki 3, v Franciji 3, v Kanadi 2, v Belgiji in v Holandski po 1. Približno isto razmerje je v številu kulturnih in gospodarskih društev. — Na mizah je razstavljena skoraj popolna zbirka jugoslovanskih izseljeniških časopisov, nekaj primerov knjig tiskanih v Ameriki ter fotografije. Del fotografske zbirke predstavljajo faksimile medvojnih časopisov jugoslovanskih izseljencev v Ameriki, ki so idejno in gnotno podpirali uredništvu Jugoslavije.

Iz splošne preglednice je razvidno, da živi izven naše države 2.175.000 Jugoslovancev. — Razstavo dopolnjuje zbirka novejših literature o jugoslovanskih manjšinah in o izseljenikih.

Razstava je dobora obiskana in ima precejšen odziv v praških listih, ki so se ob tej priliki spomnili zlasti usode Slovencev in Hrvatov v Italiji.

Kot uvod v razstavo sta bili izdani dve brošuri, in sicer »Jugoslovani, ki so izgubili narodnostne pravice« in »Vprašanje manjšin med Italijo in Jugoslavijo«. Obe brošuri sta zelo skrbno sestavljene in dajeta vsakemu obiskovalcu razstave in Česloslovaku vsak jasen pregled o splošnem kulturnem, gospodarskem in političnem položaju Jugoslovancev pod Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Druga brošura se bavi samo s položajem naše manjšine v Italiji. Podrobno je obdelano zlasti narodnostno stanje v Istri; pisec navaja podrobne statistične podatke o Slovanih v mešanih krajih. V brošuro se je vrnilo nekaj malenkostnih napak, ki pa ne motijo celotnega dela (Goriška Straza ni bil dnevnik, dr. Engelbert Besednjak ni bil izvoljen za poslanca že pri prvih volitvah l. 1921, pač pa šele l. 1924; Mussolini je l. 1929 dovolil »Novi liste«, »Istarski liste« in mesečnik »Družina«, ne pa več »Malega lista«). Prva brošura je okrašena z značilnimi slikami iz Juljske Krajine, Koroskega ter tudi Gradiškanskega na Avstrijskem. Prav tako ji je dodan pregledni zemljevid Juljske Krajine. Obe brošuri je založila Českoslovaška liga v Pragi, ki je s tem podala zopet nov dokaz, kako se Českoslovaško-jugoslovanske lige, oziroma jugoslovansko-českoslovaške lige bavijo re za aktualni-mi vprašanji. Njihovo delo se ne izpavlja morda samo v lepih govorih o potrebi slovanske vzajemnosti, ampak je tudi konkretno. Zato bodo njegovi učinki za zbližanje bratskih narodov toliko blagodejnejši.

★

Mekinja

Dne 20. marca so usmiljeni bratje zapustili tukajšnje naselbino, ker so v smislu končnoveljavne razsodbe tretje sodne instance vse tukajšnje njihove nepremičnine, razen žage, prešle v last Tujsko-prometnega društva v Kamniku. Bivali so tu blizu 15 let; prišli so namreč semkaj 8. junija leta 1920. Dočim so se drugi usmiljenci pogosto menjavali, je bil ves ta čas tukaj nastavljen br. Grande Bratuša, enkrat poprej in zadnji čas tudi kot predstojnik konventa. — Lepo se razvija nova tovarna za gumbe, ki jo je lansko leto v Mekinjah postavil trgovec g. M. Kramar iz Kamnika.

Tudi mamina svilen bluz —

Le zelo redkokdaj obleče mama svojo svileno bluzo. Ta bluz je namreč zelo občutljiva, pa jo je treba varovati. To se vidi iz tega, kako previdno jo mama pere. Ona pere zdaj bluzo — kakor tudi ostalo perilo

— s Schichtovim Radionom. Bluzo nekočkrat pretiska v mrzli raztopini Schichtovega Radiona in že je zopet lepa in čista kakor prvi dan.

★ Kar je dobro za občutljivo svilo, velja seveda še v večji meri tudi za vse drugo perilo v gospodinjstvu in družini.

Domači izdelek

SCHICHTOV

RADION
pere vse higijenično čisto

R.J. 6-35

Vprašanje slovanskih šolskih knjig

V zadnjem času se mnogo govori o novih šolskih knjigah, ki naj bodo za vso državo enotne ter naj jih izdaja država. Tako kot proti monopoliziranju smo se na tem mestu tudi že večkrat uprli proti unifikaciji, zlasti še, ker v tozadnem razpisu ni jasno navedeno niti v kakem jeziku naj bodo pisane knjige za našo banovino niti v kakem obsegu naj se ozirajo na slovanske sestavke. Sicer je minister delegaciji izjavil, da naj obsegajo naše knjige dve tretjini slovanskih člankov in eno tretjino srbskohrvatskih, srbskohrvatske pa prav nasprotno. To izjavo smo z veseljem ponatisnili, ker nam daje upanje, da se bo poznanje slovenščine na ta način med našimi brati samo povečalo. Dejstvo je namreč, da je slovenščina med njimi še zelo malo poznana, tako malo, da ne samo povprečen Srb, ampak celo najinteligentnejša elita ne more zasledovati slovenskega kulturnega življenja v tisti meri, kot bi bilo potrebno. Zato nas ni presenetila izjava novega urednika najvažnejše srbske revije Srbskega književnega glasnika, Milana Predića, ki jo je dal Crnjanskega »Idejam« (od 2. marca): »Velika škoda je, da je slovenska književnost tako ločena od nas. Slovenci imajo toliko talentiranih ljudi na kulturnem polju, toda pišejo v jeziku, ki ga pri nas ne znajo in ne razumejo. Toda, kaj moremo?« Tako piše urednik, o katerem pravijo »Idejam«, da je to prvi urednik tega jerihovskega časopisa, »ki ima kaj povedati!« Predić je kot kulturni človek toliko odkrit, da to pove, kar politični ljudje od nekdanj taji in sam hoče prvi temu odgovoriti; zato ima njegova revija posebnega pomena za slovanske zadeve, kar smo že velikokrat z zadovoljstvom in odobravanjem pribili. Le na ta način — kar slovanske revije že več let prakticirajo — se bomo notranje kulturno zbližali, kar nam je danes najbolj potrebno. Kako je danes, vemo: saj niti ena knjigarna v Belgradu ni bila pripravljena sprejeti slovanskih knjig v komisijeko prodajo, kar se je že večkrat poskušilo. Če se bodo šolske knjige v toliko zboljšale, da bo slovenščina dobila kdaj večjo veljavo v srbskohrvatskih čitankah, kot je gospod minister prosvete obljubil, se bo doseglo s časom to, kar zgoraj g. Predić želi: najtesnejše kulturno sodelovanje.

Zanimivo bi bilo natanko pregledati, kako je s slovenščino po srbskohrvatskih čitankah. Kako je s književno zgodovino, smo na tem mestu že govorili. Slednja nam je prišla v roko čitanka za četrti razred srednjih šol, ki jo je spisala Zora Vulović, profesorica v Belgradu, in sicer druga izdaja iz l. 1932. Obsega 271 strani, od katerih odpade na slovenski tekst — štiri strani (Zupanci: Pesem mladine, Levstik: Kdaj? in Domotožnost, Lavtizar: Izvir Save-dolince, in Aškerc: Svetinja). Sicer ima res nekaj slovanskih tekstov v prevodu (vsega 6 strani in pol), toda ne gre nam za množino, gre nam za to, da ugotovimo, da so tudi te štiri strani slovenskega teksta brez najmanjše vrednosti in predstavljajo samo nek videz. Jasno je namreč, da jih ni bral niti profesor, še manj pa dijak, in če jih je bral, jih pri najboljši volji ni mogel razumeti. Niti en članek ni pisan brez napake. »Pesem mladine« ima — v tekstu 3 napake, v besednem komentarju — dve: »hreperenje« = nada, »drone« = sunja. Pesem »Kdaj?« ima v tekstu — 3 napake (»crad« namesto: grad; »kape« = kar, »markotni« = mrakotni, poleg komentarja: slana = »hladnoča«), pesem Domotožje — dve napaki. Popolnoma pokvarjen pa je tekst pri »Izviru Save-dolince«, ki ima vsega 36 vrstic pa nič manj kot 27 besednih napak! In to v šolski čitanki, iz katere naj se srbskohrvatski dijak uči slovenščine. Prav tako je za Aškercovo pesmijo »Svetinjo«, ki jo dobesedno ponatiskujemo v zglede vestnosti, ki jo imajo taki in podobni izdajatelji s slovenščino:

Bogastna (!) ni mogla mi dati,
svetinja pobožno samo;
na glas je solzila se mati,
pretežno bilo je slovo.

»Svetinjo ná zlato!« je dala (!).
»Zaklad to časti je, moj sin!

Od dedov sam (!) jak (!) ga prejeli (!).
Zdaj (!) dajam ga tebi v spomin!

Domače boš kraje ostavil,
med tujimi hodil ljudmi.
Zaklad pa ta moj ti bo prnil (!)
o domu, kjer mati živi.

Rodove boš videl srečnejše,
Zemljo bogatejšo drugod;
svetinja te spomin (!): (!) krasnejše,
od tvoje ne najdeš nikad? (!).

In ko bi nas tuje (!) grdil (!),
domačo nam smešili last
svetinja te spomin (!) »Sin mila (!),
da matere braniš mi časti!« —

Na glas je solzila se mati,
ko teško (!) jenal (!) sem slovo,
ni česar (!) imela mi (!) dati —
svetinja pobožno samo.

Svetinjo to hranim jak (!) verno,
od matere dano na pot,
ljubezan (!) za dom neizmerno,
za dom in nesrečni svoj rod.

Tako izgleda slovanska pesem v srbskohrvatski čitanki z četrti razred srednjih šol!

Kaj bodo rekli naši šolniki na to? Kaj so rekli srbskohrvatski šolniki na to? Nihče se ni oglasil s protestom. To pomeni: da teh tekstov nihče v šoli ni bral, seveda tudi ne razumel! Slovenski teksti v teh čitankah so samo radi lepšega, zato da so in da se v potrebnem času pokažejo. Zato ni nič hudega in je prav vse eno, če je n. pr. v Pavlovičevi čitanki za drugi razred ena najtežjih Zupančičevih pesmi »Slap« in še ta z napakami! Saj je nihče bral ne bo, potem je že vseeno, če je prav ne razume. In tako gre vse vprek. Saj sem celo naletel tudi v Jotičevi jugoslovanski književnosti, da je bil Basar rojen v »episkopiji Lukie, ko je pa ta »škofija« tako lepa — Skofija Loka! Saj mu ni zameriti. Samo v takih slučajih, ko gre za slovanske zadeve, naj bi se gospodje obrnili na naše strokovnjake. S tem člankom nismo imeli drugega namena, kot v naši debati, ko gre za nove šolske knjige, prinesiti dokaz, kako malomarno se dela z našim jezikom tam, kjer bi zahtevali spoštovanje, in kako nezadostno obvladajo naš jezik oni, ki naj bi morda pisali šolske knjige za naše gimnazije! Dalje: kako potrebno bi bilo prav v srbskohrvatskih šolah širiti znanje slovenščine, ne pa je še pri nas okrnjevati. Saj ni morda samo urednik glavne in vodeče srbske revije tako neuk, da ne zna in ne razume slovanskega jezika, samo on je v svoji kulturnosti tako pošten, da to prizna in javno zapiše. Kaj bi si lagali! Iz tega sledi samo to, da naj naše šolske knjige pišejo naši ljudje samo za naše razmere, ki jih edino oni v potrebnih globokosti poznajo. Zato je nujno potreben nov razpis, ki ga pričakujemo, kajti sedanj je tako nasproten mišljenju gospoda ministra kakor tudi zamisli vse slovanske javnosti.

★

Mirna peč

Naša osnovna šola, 6. razrednica z 2 paralelkama je menda v Sloveniji najbolj zapuščena in zanemarjena; kajti že več mesecev manjka polovica učnih moči, ki so na bolezenskem dopustu, a nadomestila ne dobimo, četudi prosimo za pomožne učne moči. Da pri takih žalostnih razmerah učni uspehi ne morejo biti povoljni, je samo ob sebi umevno. Starši so opravičeno nevoljni, ker bi radi svoje otroke redno vsak dan pošiljali v šolo sedaj v zimskem času, a imajo posamezni razredi le nekaj dni v tednu pouk v šoli. V poletnem času, ko je obilo dela vsepovsod na kmetih, pa starši ne morejo redno pošiljati svojih otrok v šolo, saj bolj odrasli ne, ki jim pomagajo pri kateremkoli delu na polju. Skušnja uči, da se ravno v jesenskem in zimskem času na šoli glede uspehov največ doseže. Torej če v tekočem šolskem letu na tukajšnji šoli gosp. nadzornik ne bo našel dovolj učnih uspehov, ne zadene krivda ne staršev ne šolskega upravitelstva.

Liublanske vesti:

Za novo javno kopališče

Ljubljana, 20. marca.

Znano je, da je predvojna Ljubljana imela samo dve javni kopališči, to je ljudsko kopel v Kolodvorski ulici in pa pri »Slonu«, ako izvenzamo kopališče v Kozelj, ki je bilo na prostem. Za tedanje potrebe Ljubljane so ta kopališča zadostala, toda potrebe Ljubljancov po večkratni osvežitvi so se po vojni zelo povečale. V resnici so se razmere na tem polju nekoliko zboljšale, dasi bi treba še marsikaj ukreniti in zgraditi. Trenutno imamo v Ljubljani pet javnih kopališč v zaprtih prostorih, to je omenjeni dve, nadalje kopališče OUZD, na Taboru in v mestni hiši v Jegličevi ulici. Skoraj vseh se prebivalstvo marljivo poslužuje. Mestna občina ta kopališča redno nadzoruje in ni mogla vse lanko leto ugotoviti niti v enem kopališču kakšnega nedostatka. Skoraj vse nove hiše v mestu imajo tudi lastne kopališče, torej bi bilo središče mesta preskrbljeno s kopališči, pač bi jih močno primanjkuje v Šiški in v Vodmatu, kjer hiše nimajo kopališč, prebivalstvo pa je oddaljeno od središča mesta. Kakor čujemo, se mestna ob-

čina res bavi z načrtom, da zgradi v teh dveh okrajih novi kopališči, po možnosti z bazenom.

Pač pa močno primanjkuje v Ljubljani velikega javnega kopališča na prostem. Sava je predoddaljena, zlasti za namence, ki imajo opoldne le malo časa odmora, na Špiče se dogajajo številne nesreče, Grubarjev kanal ni za slabe plavalce in za dobre samo nad klavnico, v Malem grabnu in Gradaščici voda ni primerna, ker se stekajo vanjo kanali ter je tam javno kopanje prepovedano, kljub temu pa se zaradi pomanjkanja denarja za vožnjo ali za vstopnino tam kopljejo še vedno mnogi. Kopališče »Ilirije« je ob kopalnih dnevih prenapolnjeno. V Ljubljani res manjka v neposredni bližini središča mesta veliko javno kopališče, ki bi bilo brezplačno in dostopno širšemu občinstvu. Poročali smo že, da je za tako javno kopališče rezervirana vsa Ljubljanska od Špiče do prulškega mostu. To kopališče bo zgrajeno najbrž že letos, in sicer takoj, ko bo regulirana Ljubljanska. S tem bodo kopališče težave v Ljubljani končno odstranjene.

Evharistični tečaj za akademike

23., 24. in 25. marca 1935

Letos se bodo vsi katoliki Jugoslavije poklonili na evharističnem kongresu Kristusu Kralju in bodo slavili največjo skrivnost krščanstva, sv. Rešnje Telo. Za ta kongres se vrši duhovna priprava predvsem med Slovenci, ki imajo častno nalogo, da neposredno pripravljajo kongres. Da bi se akademski mladina v dostojni meri mogla udeležiti tega kongresa, se hoče pripraviti za kongres s posebnim evharističnim tečajem. Tečaj bo trajal tri dni in se bo vršil na univerzi kralja Aleksandra v zbornici s sledečim sporedom:

- Sobota, 23. marca ob 3 popoldne:
1. Evharistija in akademik (Dr. Viktor Korošec).
 2. Evharistija vir moralne sile naroda (Dr. Stanko Gogala).
- Nedelja, 24. marca ob 10 popoldne:
3. Evharistija, temelj samovzgoje (p. Venceslav Vrtovec).
 4. Sv. obhajilo izobraženca (Dr. Miha Krek).
- Ob pol treh popoldne:
5. Socialno vprašanje in Evharistija (Franc Teršeglav).
 6. Pomen evharistične molitve za narod (p. Odolin Mekinda).
 7. Evharistija in naša družba (Ciril Žebot).

- Ponedeljek, 25. marca ob 10 popoldne:
8. Evharistija in obnova družine (Dr. Josip Basaj).
 9. Evharistija in dogmatika (Dr. Fran Lukman).
- Ob pol treh popoldne:
10. Evharistija in liturgija (Dr. Jože Pogačnik).
 11. Evharistija in misijoni (Dr. Lambert Ehrlich).

Predavanja so zelo aktualna in bodo trajala vsako točno po pol ure, nato sledi kratak razgovor.

- ★
- G. M. Skrbinšek bo slavil 25 letni jubilej svojega umetniškega dela v soboto 23. t. m. v vlogi Shylocka v Beneškem trgovcu. Delo je nanovo opremljeno v režiji C. Debevca. Preprodaja vstopnic pri dnevnih blaginjah.
- Filozofskemu društvu v Ljubljani sta nadalje darovala po 500 Din soproga ministra n. r. gospa Vida dr. Novakova kot ustanovnino in Mestna občina ljubljanska kot svojo prvo podporo in s tem postala njegova ustanovna člana. Društvo izreka darovalcem svojo najtoplejšo zahvalo.
- Trnovski oder v Ljubljani pripravlja za nedeljo, 24. marca »Materinsko proslavo«, ki hoče pokazati v svojem sporedu materinstvo kot najvišje od Boga dano poslanstvo, katero se očituje že v dekliskem hrepenenju, kakor se kasneje oblikuje v odnosu matere do otrok. To je smernica, po kateri so zgrajene točke fantovskega, dekliskega in mešanega zbora. Pa tudi v ljubkih otroških prizorih se kaže klica bodočih mater v ljubezni do mamic: male mamic se s svojimi hčerkami poklonijo svojim materam. Tako tvori ves pester spored smiselno enoto, katere središče pa govor g. župnika Finžgarja. Priprave kažejo, da bo ta proslava tako po vsebini kakor številu sodelujočih precej obsejna, lepa in zanimiva.

Kulturni obzornik

Razstava Matije Jama

Jama je vsako predpomlad gost Jakopičevega paviljona in tako je preteklo nedeljo otvoril svojo letošnjo po redni številki ne vem več katero razstavo. Na njej kaže poleg starega tudi mnogo novega gradiva, od 140 števil tiskanega seznama je prvih 56 števil novina, ki je nastala lanko leto. Ta stvar je zdaj pri Jama uobičajeni red, predpomladne razstave so mu na eni strani bilanca preteklega leta, na drugi pa proračun umetniškega dela v tekočem letu. Ta red, ta disciplina skrivata v sebi nekaj skrivnosti, zakaj in kako je Jama danes s svojim delom tako živ in ploden pred nami, tako mlad. To ni dano vsakemu, a tudi če bi bilo, še ni gotovo, ako bi doživljali isto svežost kot jo tu.

Zunaj je prav za prav še zima — kajti predpomlad se ni čista pomlad, nego neko zahrbito niti toplo niti mrzlo vreme. S sten paviljona pa sije samo solnce. Solnce in barve v solncu, ki jih je Jama v preteklih letih lovil, iskal, slikal, ujel na platno za zimске dni. Čudno je to: če si hočem predstavljati svet v megli in oblačnih koprenah, vidim Jakopičovo sliko, svet v svetlobi kot taki, vidim Groharja, če pa svet v solncu in solnce na predmetih, barve in sence v solncu, mislim na Jama. To gre tako daleč, da ob določenih časih narave sploh ne gledam s svojimi očmi, nego z očali njegovih slik. Vzemimo predpomladno naravo samo, ko je svet na pol pod snegom, na pol kopen, pa solnčen dan. Ne vem, kako bi bilo mogoče z Gradu ali s posavskih gubaj videti zemljo in snežene planine ponovno po svoje in ne po Jamovo. Poleti pa se dogaja isto, ko hodiš takole »za krajem«, po hostah in gotovo bi bilo enako ob Kolpi, odkoder je Jama prinesel že mnogo slik.

Od razstave do razstave se Jama spopolnjuje v svojem gledanju in je vedno globlje sredi svoje umetnosti. Probleme, ki jih je lani nakazal, je na tej razstavi dovršil, ponekod pa že daje slutiti, kam

Kašelj in hripavost

ublažijo Mr. Bahovecvi »Smreka« bonboni

sastavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola

Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluz ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka“ bonboni

v lekarnah in drogerijah zavitek

Din 3.— in 5.—.

Apoteka

Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

○ Slavna junaka Pegam in Lambergar sta tudi ovekovčena v narodni pesni. »Pegam in Lambergar« je junška pesem starih kranjskih Lambergov, ki se je že v prejšnjem stoletju pogosto prepevala po vsej Gorenjski in vzdolž Save. Melodična črta, ki stilo spominja na staroslovski motiv Glinke in Musorgskega, je tipičen primer malo ohranjenega slovenske epike. Pesen je harmoniziral g. Matija Tomc in se bo izvajala na koncertu Akademskega pevskega zbora 1. aprila v Unioinu. Vstopnice so že na razpolago v predprodaji na univerzi v vratarjevi loži, kjer naj si jih občinstvo čimprej nabavi.

○ Smrt jo je rešila bede. V neki baraki na Cesti dveh cesarjev stanuje družina Eker: 65 letna mati z več neprekrljenimi otroci. Vse brezposelno. Na praznik sv. Jožeta se je splošno oslabela mati Neža Eker onesvestila. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico, kjer je pa že ob pol 3 popoldne umrla. Pogreb bo danes popoldne iz mrtvašnice.

○ Namesto venca na grob blagopokojnega g. Leopolda Jaka, vodje mestne trgovine električnih izdelkov, so darovali za fond v korist slepih otrok vsak po 200 Din: veleindustrijec Bonač Ivan iz Ljubljane, inž. Neško Vrhunc iz Niše ter učiteljica Vrhunc Francica iz Kočevja. Za dar najbednejšim srčna hvala!

○ Prihranek poštne hranilnice. Zadnje dni so dobili vsi državni uradi naročilo, naj zračunajo, kakšen uspeh je imel pri njih prihranek z odtegljaji po uredbi o dvojnem zaslužkarstvu. Po tej uredbi državni uradi namreč mnogo odtegljajo onim nastavljenim, ki žive pri starših in pa poročenim nastavljenkam. Prva je to zračunala za svoje uradništvo ljubljanska Poštna hranilnica. Ta odtegljaj po tej uredbi 65 uradnikom ali polovici. V prvih enajstih mesecih je prihranila na ta način 300.000 Din.

○ »Tam za turškim grifem...« je naslov skriptičnega predavanja, ki ga bo imel drevi ob 8 v Salezijanskem mladinskem domu g. urednik Košiček. Vstop prost.

○ Zveza gospodinj, doslej še odsek Splošnega ženskega društva, se osamosvoji in sklicuje svoj ustanovni občni zbor danes ob 16 v svojih društvenih prostorih, Breg št. 8. (1994)

○ Padec po stopnicah. Po stopnicah pred svojim stanovanjem je padla ter si zlomila nogo Ivana Fakinova, žena strojnika v hotelu »Slon«.

Naše dijaštvo

Na rednem običnem zboru Cirilsko društva ljubljanskih bogostorcev je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Malovrh Fr., podpredsednik Kores Iv., tajnik Golob M., blagajnik Javorin Iv., knjižničarja Snaj J. in Mavec J., čitalničar Močnik J., kronist Zun L., revizorji: Vovk J., Oblak C., Sterle A.

se bo obrnil letošnje leto. Vsak pogled, vsak hip v naravi mu je posebna naloga, posebno bitje, predvsem pa en hip solne zgodovine in njegovega oblikovstva. Težko si je misliti solnčnejšo in svetlejšo umetnost, kot je Jamova, ki razvija v gledalcu dotlej speče čute za ta element. V solncu bo Jama svoj bogati, epični snovni žanr zdaj tudi demate, realiziral, kar se posebno dobro vidi na podobah, kjer slika senco. Človek bi mislil, da je senca kompaktna materija in koeficient telesnosti. A o tem je bil že Monet drugičnega mnenja. Takih senc kot Jama pa seveda tudi Monet ni slikal: tu so one le še barva in solnce, vsa telesnost je pa kakor odrinjena za prosojne zastore ter postaja nerealna. Človek nehoti misli na pravilico.

Jami umetnost ni breme kot tolikermi današnjim umetnikom in on ne pada v breme družbi. Sam si je izvolil ta poklic, čeprav »je za Slovence težko slikati«, kot pravi. Toda sedaj mu vdano sledi, se reče morda ne poklicu, nego solncu. In tudi ne one mu solncu na nebu, nego spoznanju njegovega pomena za človeško zgodovino. Zdj se že nekaj časa godi tako, da pričnem z Jamo pogovor o — kakih slikah, pa se znajdem nenadoma sredi debate o Homerju in Hiperborejcih. Vprašam ga zadnjik, kje visi številka 5, ki nosi v seznamu ime »Iz Arkadije«, »je ni«, odgovori in takoj sem vedel, da je to ena izmed Jamovih šal: natisne sliko, ji da naslov, obesi je pa ne. »Jaz sem pa mislil, da je ona le »predica z otrokom« to (1), kajti ta nagri otrok je ves tak kot kak eros iz mitosa. »Sam nisem vedel, kdaj in kako mi je Jama snel vaje iz rok in ko sem se znašel, sva debatirala o Hiperborejcih, o Panzaniji ter o Atlantidi. (Se lani je bil pogovor bolj namenjen Plinijevemu traktatu o barvah, torej slikarstvu). Pristavljal sem njegovim izjavam svoje misli, o Ilirih in Trakih in o ljudstvu s severa in sploh kar se takega vem. Ali spričo njegovega govora sem kmalu videl, da streljam mimo cilja. Senca ustvarja telesnost in prostor, temna davčina ustvarja ozadje in prostor časa. Jama gre res za tem, da to davno temo razsvetli kot kako senco na sliki, ampak ne radi nje in ne popolnoma; tam, kjer bi senca postala čista luč, se ustavlja, kajti nekaj sence mora

Mariborske vesti:

Iz ječe hodila krast in ropat

Maribor, 20. marca.

Pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča sta sedela danes dopoldne dva zanimiva grešnika. 23 letni posestniški sin Simon Bezjak iz Kicarja in 25 letni posestniški sin Matevž Kozel iz Velike Varnice. Zagovarjala sta se zaradi ropa in peterske tatvine. Grehi sami na sebi ne bi bili zanimivi, saj je znašel roparski plen le štruko kruha, tatinski sprehodi pa so veljali po večini kokošem in domačim zajcem, zanimive pa so okolnosti, kako so se ta dejanja dogajala. Obtožnica, ki jo je prečital državni pravdnik dr. Hojnik, to zanimivo opisuje:

Bezjak in Kozel sta se lanko leto nahajala v zaporih ptujskega sodišča, kjer sta prestajala neko kazen. Bila sta zaprta skraja vsak v svoji celici. Bezjak je opazil, da se da na njegovi celici železni križ na oknu sneti, ker sta ga baje omajala dva prejšnja prebivalca zaporov. Dvakrat je potem ponoči pobežnil iz zaporov, zjutraj pa se je zopet vračal po isti poti skozi okno nazaj in nato vpostavlil križ nazaj na svoje mesto. Dne 25. novembra je bil Kozel premeščen k Bezjaku v njegovo celico. Bezjak mu je takoj zaupal, na kak način uhaja ponoči iz celice in je pregovoril tudi Kozla, da mu je pri ponočnih izletih delal družbo. Uhajala sta na opisan način novembra in decembra pogostokrat iz zaporov in pri tem izvrševala predrzen tatinski posel. Postala sta strah ptujskih kurnikov, tudi domaći zajci so jima bili dobrodošli. Nakradeno perjad in zajce sta nosila na dom Bezjakovega brata v Kicarju, kjer so prirejali cele gostije. Dve kokoši jima je bratova žena celo skuhala, da sta jih vzela s seboj v zapore za priboljšek k suhi jetniški mazaži. Ti idilični ponočni izleti iz zaporov v mesto

bi bili menda trajali do konca kazni obeh, če bi ni bila poslala preveč objestna. Dne 12. decembra zjutraj, ko sta se vračala iz nočne gostije po Ljutomerski cesti nazaj v zapor, sta srečala 17 letnega pekoveškega vajenca Feliksa Osojnika s polnim košem kruha na hrbtu. Bezjak je sunil vajenca, da je padel, potem mu je pokleknil na prsi, ga davil ter mu preiskal žep. Kozel pa je med tem časom preiskoval koš, da bi našel torbico z denarjem. Ker tega ni bilo, se je zadovoljil s štruko kruha ter dejal Bezjaku: »Streljaj ga, saj nima nič denarja.« nakar je ta sunil Osojnika in oba sta pobežnila po cesti. Osojnik pa je udril za roparjema ter kričal pri zasledovanju s polnega grla na pomoč. Pri hiteli so ljudje ter začeli roparja preganjati. Oba sta uvidela, da se ne bo mogoče več neopazno rešiti za varno zavetje jetniške celice. Skrila sta se v mesto, od koder se je Bezjak ves skesan ob 11 dopoldne vrnil na sodnijo ter vse priznal, Kozel pa je skušal ostati na zlati prostosti, kar so mu pa preprečili orožniki, ki so ga kmalu izsledili.

Pri današnji razpravi, ki jo je vodil vsa. Lenart s prisidniki dr. Tombakom, Zemljičem, dr. Kotnikom in Kolškom, je Bezjak vse priznal, Kozel pa vse trdovratno tajil. Bezjaka so obsodili na 1 leto in 8 mesecev robije, 3 leta izgube častnih pravic, odsedeti bo pa moral še 21 dni, na katere je bil sivočasno obsojen pogojno, Kozel pa je dobil 2 leti in 4 mesece robije, 3 leta izgube častnih pravic, oba morata povrhu še poravnati škodo, napravljeno s tatvinami. Takoj po sodbi so ju odpeljali v varna zavetja mariborskih ječ, kjer najbrž ne bo tako domače in veselo, kakor je bilo v Ptuj.

○ Jožefovanje se je vršilo v Mariboru po starih tradicijskih običajih. V ponedeljek zvečer proslavljajo mariborski lokalni, v torek na praznik pa k sv. Jožefu v Studenece. Takega dirandaja in drenja, kakor je bilo letošnje, ne pomnijo Studenci že dolgo. Zivalno je bilo tudi na pohorskih postojankah, zlasti na Mariborski koči, na Klopnem vrhu in na Pesku, kjer so imeli poleg praznovanja še izvrstno smuko.

○ Kako je s pragmatiko? Mestni uslužbenec se sedaj živo zanimajo, kakor je z njihovo pragmatiko. Čujejo se glasovi, da pri pravljajo Mestna podjetja za svoje uslužbence svojo pragmatiko. Zanimivo bo vprašanje, ali se morejo Mestna podjetja opirati na pragmatiko iz leta 1925, ali se bodo pa že upoštevale določbe novega zakona o mestnih občinah, ki je uveljavil za mestne uslužbence več poglavij zakona o državnih uradnikih. Baje veljajo najvažnejše določbe zakona o držav. uradnikih že sedaj za mestne uslužbence in je torej sedanja pragmatika mestnih uslužbencev s tem faktično že razveljavljena. Seveda pa je vprašanje, ali velja zakon o mestnih občinah, v kolikor se tiče uslužbencev, ndi za namence MP.

○ Ipavčeva župa JPS priredi svoj župni koncert dne 7. aprila v Unioinu. Po sklepu Jug. pevske zveze bo koncert duhovnega znanca, da se s tem počasti spomin pok. kralja Aleksandra I., ki je bil najvišji pokrovitelj Zveze. Koncert bo komemorativen in kot tak zaključil 6 mesečno narodno žalovanje. Pevski zbori, združeni v Ipavčevi župi že delj časa pridno pripravljajo za ta koncert dve veliki skladbi za zbor, orkester in soliste in sicer Zajčev »Oče naš« za mešan zbor in Mirkovo »Blagovestnik« za moški zbor.

○ Novosti v gledališču. V kratkem bo premiera opere »Hoffmanove pripovedke« pod muzikalnim vodstvom kapelnika Herzoga. V operi gostujejo ga. Alfreda Herzogova, ga. Vida Zamejček-Kovičeva in g. Neralič. — Drama pripravlja v režiji B. Stupice veseloigro sovjetskega pisatelja V. Katajeva »Kvadratura kroga«, v režiji J. Koviča pa se pripravlja drama pisatelja Angela Cerkvenika »Kdo je kriv?«.

○ Smrt kosi. V Mlinski ulici 15. je umrl star 34 let steklarski pomočnik Valentin Lešnik. — V Novi vasi v Bollenkovi ulici je umrla 58 letna tamošnja gostilničarka in posestnica Angela Lešnik. — V bolnišnici je ugrabila smrt 33 letno tkalko Elizabeto Gorečnik.

○ Japonka Skušek zopet v Studeneh. V četrtak 21. t. m. nadaljuje v Ljudski univerzi v Studeneh na splošno željo gospa Kondo Skušek svoje predavanje z mnogimi skriptičnimi slikami o življenju in navadah na Japonkem. Začetek ob pol 20.

○ Obmejni promet v februarju. Meseca februarja je prekočilo severno mejo preko Maribora 3544 oseb, od tega 1207 Jugoslovanov, 1581 Avstrijcev, 599 Čehov, 142 Nemca, 49 Italijanov in 166 podanikov drugih držav. V istem času je pripotovalo v našo državo 3558 oseb, in sicer 1068 Jugoslovanov, 1743 Avstrijcev, 398 Čehov, 169 Nemcev, 40 Italijanov in 140 podanikov iz drugih držav.

○ Zatiranje sadnih škodljivcev. Enodnevi tečaj za zatiranje škodljivcev in boleznih sadnega drevja se vrši v sobo, dne 6. aprila t. l. na bano-vinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8—12 in od 14—18.

○ Otroka izgubila. Sredi najhujšega vrvenja je v torek v Studeneh neka ženska izgubila svojega 3 letnega otročka. Vse iskane orožnikov, stražnikov in nekaterih ljudi, ki so materi priskočili na pomoč, je bilo v taki gnječi zaman. Šele zvečer so ljudje pripeljali otroka na stražnico v Frankopanski ulici, kjer ga je mati dobila.

Hubertus m i l o

je milo za vas. — Vedno, kadar kupujete milo, zahtevajte od trgovca, da vam da domač izdelek. To je HUBERTUS m i l o. — Dobro in poceni je.

Svoji k svojim!

Stele: Monumenta

V. Ladja cerkve v Turnišču.

V stari cerkvi v Turnišču, ki nam je znana že iz prejšnjega splošnega po veliki pomembnosti za osvetlitev zagonečne osebnosti slikarja Janeza Aquile in mesta, katerega je ta zavzel na našem srednjeveškem slikarstvu, je v umetnostnem in zlasti v kulturno zgodovinskem pogledu najvažnejši arhitektonski del, ladja, ki je v pričujočem splošnem obdelana.

Veliko delo, ki pokriva vso severno steno do kora, slavoločno steno in južno do stranskih vrat, je bilo dovršeno leta 1389, po naročilu nekega madjarskega plemiča in po neznanem umetniku, ki je slovovito sicer zelo blizu Janezu Aquili, loč pa se od njega po načinu risanja in tudi po uporabi drugačnega okvirnega dekorja. Vsebinsko je slikar vezan na svojega naročnika plemiča (legenda Ladislava Svetega), ter na cerkvene patrona (slike iz življenja sv. Petra, Katarine, Ane). Kompozicijski shema je preprosta, dobro rešen in sledeč: Vodovodni pasovi, med seboj v horizontalni smeri oddeljeni z informativnimi napismi, v vertikalni smeri pa se niza prizor na prizor, brez močnejših formalnih zares, stilo za tedanje dobo kaj značilen fenomen, ki da pa tudi misliti s formalnega stališča na direktno predlogo kakšne miniature kronike.

Najzanimivejši in najbolj ohranjen je najvišji pas, povzet iz legende Ladislava Svetega, ki se snovna naslanja na madjarske anale in ki opisuje dogodke po bitki pri Kerlesu izza vpadov Kumunov na Ogrsko, ko Ladislav reši neko deklico iz rok premaganega Kumana, postane nato kralj, ter da sezidati baziliko. Ta cislus je v primeri z isto-

dobnimi ohranjenimi cikli najboljše in tudi svojski po svoji vsebinski interpretaciji dogodkov. V resnici je turniška ladja, kot pravi avtor, »spomenik, ki po svoji kulturnozgodovinski prečevalnosti daleč presega ostalo srednjeveško slikarstvo v Sloveniji«. Delo izhaja v »Akademski založbi«.

Stelétovo delo med Madjari. Zadnji zvezek madjarske domoznansvene revije (1935, 1—2), ki jo ureja slovenski rojak prof. dr. Avgust Pavel v Szombathelyu, prinaša priznalo poročilo o prvih dveh splošnih Stelétovih delih »Monumenta artis slovenicae«. Pri tej priliki omenja pisec poročila tudi razpravo dr. Fr. Steléta v Mladiki o zgodovini slovenskega cerkvenega slikarstva, kjer je prvič v slovenski umetnostni zgodovini natančno obdelan slikar Johannes Aquila, katerega dela se nahajajo tudi na Madjarskem. Prav v zadnjih zvezkih »Monumenta« popravlja dr. Stelétu najzanimivejši madjarski umetnostni zgodovinarjev glede tega slikarja.

Leon Junek v zagrebški Moderni galeriji

Od 9. februarja do 9. marca je razstavljal L. Junek nad 70 olj, gvašev, risb in študij v Moderni galeriji. Junek, Zagrebčan po rodu, je vzbudil pozornost že na Akademiji, pozneje pa na razstavah »Zemlje«. Iz Zagreba se je odpravil v Pariz, odkoder je prinesel večino podob za to razstavo. Pričujoča dela ga kažejo še pod močnimi vplivi raznih struj in šol, vendar pa je Junek dovolj močna umetniška individualnost, da se jih srečno brani. Med najboljšimi oljnati slikami je brez dvoma »Suresnes« (št. 11) in avtoportreti (sredozemski »Kraljevič«). Tudi kupola Val-de-Grâce je zelo dobra stvar. Nekako stekleno-prozoren in voden svet živi na Junekovih gvaših (31—37), kot bi ga gledal v opoldanski soparici, ki vse migota in drhte medli. Sploh je po večini Junekovih delih razlita neka božestna tegoba: brezdušna predmestja s tvornicami in dimniki in šele v nedosežni daljavi krpe sinjega

Naselbina za narodne priseljence

Dne 18. marca 1935 se je vršila v posvetovalnici Delavske zbornice v Ljubljani veljavna konferenca, katero je sklical g. minister dr. Drago Marušič, z dnevnim redom »Pomoč brezposelnim priseljemcem, to je skrb za siromašne izseljeniške repatriirance in narodne begunce.

Konferenco je otvoril in vodil v imenu g. ministra dr. Fedor Araničnik, šef naše izseljenske in priseljske službe, ter pozdravil navzoče.

Prvi se je oglašil k besedi dr. Ivan Marija Čok, ki je razložil obupni položaj naših narodnih beguncov, katere je smatral za priseljence, ker so prišli v našo državo zaradi zaposlitve in eksistence. Ker ima Jugoslavija sama dovolj brezposelnih, katerih vrste se posebno množijo z izseljenskimi povratniki in repatriiranci, ne najdemo ti narodni priseljenci pričakovane eksistence ter tavajo brez upanja po naši državi naokoli, ter so izročeni gotovemu propadu. To ni v prajšnjih letih ostalo neopaženo, ali vsi dosednji poskusi rešiti ta dobri delavski material, so ostali do sedaj neuspešni. Treba je torej v interesu državnega, narodnega in gospodarskega smisla iskati za rešitev tega eminentnega problema nova pota, da se reši ta del našega naroda, ki šteje gotovo preko 70.000 oseb.

Drugi govornik g. dr. Fornazarič je kazal z vseh vidikov na žalostne in obupne razmere teh priseljencev in je prišel do zaključka, da je potrebno rešiti ta problem s sigurno roko in neustrašenim pogumom in sicer na ta način, da se ti brezposelni spravijo dejansko pod streho in da jih organizirajo v razne delavske skupine. V to svrhu naj se ustanovi neke vrste taborišče ali tako zvana **centralna priseljska naselbina**.

S tem so se strinjali tudi ostali govorniki posebno g. Golouh in g. dr. Krmpotič, nekateri so pa bili menja, da bi bilo to preveč poniževalno za te naše narodne priseljence. Končno so se vsi strinjali s tem, da se ustanovi posebni Centralni odbor, ki naj sestavi za rešitev tega vprašanja pravilnik, skliče ponovno konferenco itd.

Sprejeta je bila nato tudi resolucija, ki specifično najbolj potrebne zadeve delovanja tega odbora.

Naš predlog.

»Iz cele razprave konference je sklepati, da mora vzeti ureditev zadeve organiziranja in preskrbovanja takih narodnih priseljencev in izseljenskih povratnikov energična in absolutistično razpoložena oseba v svoje ro-

ke. Dokler taka oseba ne pride na plan in v tem pravcu ne perfekcionira, naj imenuje g. minister za socialno politiko in narodno zdravje vodilne osebe Centralnega odbora, ki naj bi bile vsaj začetkom pod tehničnim vodstvom g. dr. Fedorja Araničnega.

Predsednik odbora naj bi bil g. Milan Marjanovič, prvi podpredsednik g. dr. Čok in drugi podpredsednik g. dr. Fornazarič, tajnik g. Saša Strekelj, blagajnik g. Ivo Sanein, gospodar pa g. profesor Gorup in še nekaj funkcionarjev iz ostalih banovin. Ta odbor naj pokliče v centralni odbor še druge funkcionarje ter postavi v raznih krajih države pododbore in poverjenike. Država naj da na razpolago potrebna sredstva in ta sredstva naj se stavijo pod državno kontrolo. Prvo delo Centralnega odbora naj bo ustanovitev zbirališča brezposelnih narodnih priseljencev in izseljenskih povratnikov. Za odtok v teh zbirališčih zbranih oseb naj se napravi na primeren mestu **naselbina narodnih priseljencev**, v katerih se bodo izbrale za razna kvalificirana, nekvalificirana in kmetijska dela delavske skupine, stavljen pod vodstvo kvalificiranih vodij. Ravno tako naj se organizirajo tudi skupine za kolonizacijo. Za delo nesposobne priseljence naj se loči v posebno skupino. Pri Centralnem odboru naj posluje posebno tehnično in administrativno vodstvo. Prvo vodstvo naj preskrbi raznim delavskim skupinam delo, drugo naj skrbi za administracijo.

V tej naselbini naj bo eksponiran uradnik upravne oblasti prve stopnje, ki ima pravice določene v zakonu o notranji upravi.

Vožnja po železnici iz zbirališča v naselbino je na podlagi od pododbora izstavljene legitimacije brezplačna. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje naj odloči sporazumno s prizadeti ministri, katera javna dela izvršijo izključno samo skupine narodnih priseljencev.

Delamrčne osebe je uvrstili v posebne skupine in jih z ostrijšimi sredstvi vzgoji za delo. Kogar bi zalotili pri brezposelnem pohajkovanju ali beračenju naj ga pošljejo v naselbino narodnih priseljencev, ter tam pridelijo v primerno skupino.

Ta sicer absolutistični način reševanja skupnega problema narodnih priseljencev, repatriiranih izseljencev in sploh brezposelnih oseb — izгледа na prvi pogled sicer zelo diktatorsko, ali samo toliko časa, dokler ta naselbina ne stopi na lastne demokratične noge. Njena dobra stran bo vsaj ta, da ne bomo imeli več brezdomcev, vsak, ki ne bo sam našel boljšega doma, bo doma v tej naselbini.

Rektor belgrajske univerze dr. Vlada Petković umrl

Umrl je nenadoma rektor belgrajske univerze g. Vlada Petković.

Rojen je bil v letu 1879 v Velikem Orašju, gimnazijo dovršil v Kragujevcu, nakar je univerzo študiral v Beogradu, Münchnu in Hallu. Vlada Petković je znan kot eden najboljših srbskih umetnostnih zgodovinarjev. Začel je svojo karijero kot srednješolski prof. v Pirotu, Beogradu in Kragujevcu, bil je upravnik Narodnega muzeja in honorarni prof. tehnične fakultete. Leta 1911 je bil izbran za docenta, od leta 1922 pa je redni prof. belgrajske univerze. Najbolj znane so njegove umetnostne monografije o starosrbskih samostanih (manastirih) v Žiči, Ravanici, Studenici, Kalenici. Dalje studije o posameznih podobah, tako »Živopis u Ljubotenu«, »Priča o prekrasnom Josipu u Sopotanima«, »Likovi Stefana i Lazara Musića u Pavlici«, »Živopis crkve sv. Bogorodice u Peći«. Znan je njegove sintetične studije o srbski umetnosti (Yougoslaw art) v angleščini, Srpski spomeniki 16—18 stoletja, Stari srbski spomeniki v Južni Srbiji itd., itd. Srbska snanost je z njim izgubila svetovno znanega in priznanega znanstvenika. Njegova vekovita zasluga je, da je odkril in tolmačil svetu redko in dragoceno vrednost starosrbske samostanske umetnosti, na katero so Srbi prav tako ponosni kot na svojo narodno pesem.

Koledar

Četrtek, 21. marca: Benedikt, opat; Serapion, škof. Sonce stopi ob 2.43 v znamenje ovna. Začetek spomladi. Noč in dan sta enako dolga.

Novi grobovi

† V splošni bolnišnici v Ljubljani je na praznik sv. Jožefa v 57 letu starosti umrla Marija Petrič. Pokojna je 32 let pekla kruh za številno marijaniško družino. Bila je izredno pridna, zanesljiva in pobožna. Naj ji dobri Bog njeno zvestobo poplača z večnim plačilom! Pogreb bo v četrtek popoldne ob poltreh izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

† V Ljubljani je umrla ga. Katarina Mohorič, stara 75 let. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† V Celju je umrl g. Ivan Rihar, zasebni uradnik. Truplo prepeljejo v Ljubljano, kjer bo pogreb danes ob 5 popoldne iz kapelice pri Svetem Križu.

Naj jim sveti večna luč! Žalujemo svojim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Napredovanje v železniški službi. Pri računovodstvu železniškega ravnanstva v Ljubljani so napredovali: za inšpektorja V. skup. Rudolf Šegula, za višje kontrolorje VI. skup. Mehle Avgustin, Hrastrnik Anton, Maurer Alojzij, Müller Anton, Mikl Ivan, Bernik Leopold, Kurež Marij, Jelenič Zvonimir in Brajnik Ciril.

Ostale vesti

— Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mesto izrednega profesorja za pravno enciklopedijo in filozofijo na juridični fakulteti. Prošnje, opremljene z objavljenimi znanstvenimi spisi ter z dokumenti po § 3 zakona o uradnikih je vložiti najkasneje do 8. maja t. l. na rektoratu univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. — Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani, 18. marca 1935. — Rektor: Samec, s. r.

— Občni zbor Slovenskega katoliškega staršinstva se je vršil na praznik sv. Jožefa v Akademskem domu v Ljubljani. Predavanje g. prof. Šolarja je radi boleznj predavatelja odpadlo. Zato je bilo na sporu samo letno poročilo in nove volitve. Izvoljen je bil stari odbor, nanovo pa je vstopil vanj dr. Česnik, odvetnik v Ljubljani.

— Pri slabosti je naravná »Franz Josefovac voda« prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Avtobusni izleti Zveze za tujski promet v Ljubljani. Izlet po Jugoslaviji. Letos bo pet izletov s pričetkom 19. maja, 9. junija, 7. julija, 4. avgusta in 8. septembra. Prvi dan odhod iz Ljubljane preko Novega mesta v Zagreb, nato dalje v Banja Luko, Drugi in tretji dan skozi Jajce-Travnik v Sarajevo. Četrty in peti dan iz Sarajeva v Belgrad. Šesti dan na Oplenac, v Kragujevac in v Kos. Mitrovico, Sedmi dan na Kosovo polje in v Peč. Osmi in deveti dan Cetinje—Dubrovnik, Deseti in enajsti dan v Split, Dvanajsti dan preko Trogira—Sibenika—Gospića na Plitvička jezera. Trinajsti dan preko Kočevja domov. — Velikonočni izleti. a) Plitvička jezera—Gornji Jadra. Odhod iz Ljubljane v soboto 20. aprila ob 5 preko Novega mesta na Plitvice in dalje preko Otočca v Senj. V nedeljo 21. aprila iz Senja preko Crikvenice v Bakar. V ponedeljek 22. aprila iz Bakra preko Kočevja v Ljubljano. — b) Benetke. Odhod iz Ljubljane v soboto 20. aprila ob 4.30 preko Trbiža—Predila v Gorico. Iz Gorice ob 15 v Benetke. V nedeljo ogled mesta pod strokovnim vodstvom. V ponedeljek 22. aprila povratek ob 6 preko Trsta v Ljubljano. — c) Koroška. Odhod iz Ljubljane v soboto 20. aprila ob 14 preko Podkorena v Beljak. V nedeljo 21. aprila iz Beljaka preko Millstatta in Annenheima na Osojskem jezeru (vzpe. njača na Kanzel) na Vrbo ob Vrbskem jezeru. V ponedeljek 22. aprila iz Vrbe preko Celovca na Gosposvetsko polje in Klopinsko jezero. Povratek preko Zelezne Kaple in Jezerskega v Ljubljano. — Prijave sprejema »Putnik« v Ljubljani, kjer se dobe točnejše informacije. Obtem sprejema »Putnik« za te izlete tudi tedenska ali mesečna naplačila, ki se bodo vlagala na posebne hranilne knjižice.

— Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfij, kokain in opij, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svinčen »Franz-Josef« voda ne le naglo odstrani najbolj trdovratno zaprtje, marveč tudi učinkuje kot specifično protisredstvo. »

— Žrtve tepežev. V Smledniku je nekdo udaril s kolom po glavi 49 letnega delavca ter ga hudo ranil. — Po glavi jo je skupil tudi 32 letni mesarski pomočnik Josip Zagar iz Ljubljane. — Na Miklošičevi cesti je nekdo sunil ponoči z nožem v roko zidarskega pomočnika Franca Slejka iz Zgornje Šiške.

— Smrtna nesreča. V soboto so prepeljali v ljubljansko bolnišnico 24 letnega brezposelnega mizarskega pomočnika Franca Uleta. Ule je tolkel s kladivom večji kamen, ki se je razletel ter je večji kos priletel Uletu v želodec. Ule je dobil hudo notranjo poškodbo. V bolnišnici so se zdravniki trudili, da bi mu rešili življenje, toda poškodba je bila prehuda in večeraj jutraj je Ule v bolnišnici umrl.

— 55. redni občni zbor Hmeljarskega društva za dravsko banovino bo na praznik, 25. marca ob 8.30 v Roblekov dvorani v Zalcu po običajnem dnevnem redu. Udeležba je dovoljena le društevnikom.

— Rekonvalescentom in na prebavilih bolnim predpisujejo tu- in inozemski zdravniki lahko hrano. Taka hrana, ki je lahko prebavna, pri tem pa zelo redilna, so »Jajninec« (makaroni, spageti in juhine zakuhe) naše domače tovarne »Pekatez«.

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, šušljanju, bledici, oboletosti žlez, izpušcanju na koži, tvorih uravnava »Franz Josefovac« voda izobno toli važno delovanje črevesa.

Celje

— Akademija fantov-kongreganistov na praznik sv. Jožefa popoldne je pokazala, da je med našo mladino še vedno mnogo idealnih in za vse dobro vnetih fantov. Skrbno izbran in lepo izpeljan program je pričal, da se celjska mladina v velikem številu zateka v varstvo Marijino. Akademijo so izpopolnile pevske točke, ki jih je proizvajal moški zbor. Slišali smo tisto vedno lepo našo bojno pesem in Ave Marijo, ki jo je nalašč za to priliko ugalsbil mladi dirigent. Ob vrelcih duhovnega življenja je bil naslov govora. Govornik je povedal, da ni vsa mladina taka, kakor o njej dan na dan govorijo in pišejo, mnogo jih je še, ki iščejo v današnjem materialističnem času svojo pot in rešitev druge. Zbor je podal kleno Pregljevo Pesem Makabejskih bratov, fantje so predvajali tudi simbolično vajo »Zgodnja Danica«. Navdušenje občinstva se je od točke do točke stopnjevalo in so morali prireditelji dve točki ponoviti. Končno je sledila še predstava prav za današnji čas primerne duhovne igre Theophilus. Kljub temu, da je večina igralcev nastopila prvič, je bil uspeh popoln. Udeležba kakor običajno pri takih prireditvah. Kljub krasnemu popoldnevu je občinstvo skoraj popolnoma napolnilo veliko dvorano Ljudske posojilnice, s čimer je dalo mladim idealistom novega poguma za njihovo bodoče delo.

— Našim materam bo posvečena pristrčna prireditev na praznik, dne 25. marca ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Prireditev bo pod okriljem Ljudske čitalnice, izpopolnile jo bodo pevski in glasbene točke, zbori in govor, posvečen materam. Natančnejši spored za to prireditev bomo še objavili.

— Obrtniški praznik. Celjski obrtniki so tiho, a zato tembolj dostojanstveno praznili svoj običajni praznik. Na praznik sv. Jožefa je bila ob 8 zjutraj v farni cerkvi sv. maša, katere se je udeležilo veliko število obrtnikov, nato pa je bilo v ožjem krogu obrtniške zborovanje.

— Darovi Vincencijevi konferenci. Tovarinar g. Ivan Knez je daroval Vincencijevi konferenci za uboge otroke okolice Celje namesto venca na krsto pokojne ge. Rode 100 Din, neimenovani tudi 100 Din. Obema darovalcem najpriskrnejša zahvala.

Ptuj

Nočni napad s težkimi posledicami. Franc Erlih, posestnik v Polencih, je bil več let župan te občine. Ker je bil vreden in sirog, posebno na napram nočnim razgrajanjem, si je pri le-teh napokal sovraštvo. Radi tega so mu zagrozili, da se bodo maščevali nad njim. Ta prilika se jim je nudila v četrtek 14. marca, ko se je Erlih vračal v pozni noči iz Osluševca od občinske seje. Po cesti korakajočega Erliha so nenadoma napadli iz zasede neznanci in ga s poleni premlatili. Erliha so morali nemudoma prepeljati v ptujsko bolnišnico. Preiskava je v teku in je upati, da bodo napadalec kmalu izsledili.

Ptujska bolnišnica je popolnoma zasedena in sprejemajo v oskrbo bolnike le v nujnih slučajih.

Fa Tebe

je
ustvarila
znanost

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

NARODNO GLEDALIŠČE
V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20
Četrtek, 21. marca: *Siromakovo jagnje*. Red. Četrtek.
Petek, 22. marca: *Zaprta*.
Sobota, 23. marca: *Benički trgovec*. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja režiserja g. Milana Skrbina. Izven.

OPERA — Začetek ob 20
Četrtek, 21. marca: *Zdaj vam eno zaigram*. Red. A.
Petek, 22. marca: *Zaprta*.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 21. marca ob 20: *Profesor Žiž*. Red. A.
Petek, 22. marca: *Zaprta*.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

Predavanje ravnatelja OUZD g. dr. Joža Bohinca o vlogi zdravnika v delavskem zavarovanju, ki bi moralo biti drvi, odpade zaradi zadržanosti predavatelja.

V MARIBORU:
V četrtek, 21. marca bo predaval v francoščini g. prof. Jean Lacroix z ljubljanske univerze. Predaval bo na podlagi lepe zbirke najnovejših skriptičnih slik o modernem Parizu. G. profesor bo pokazal in tolmačil najnovejše posnetke vseh pomembnosti Pariza.
V petek, 22. marca bo predaval g. vsenč. prof. dr. Izidor Cankar iz Ljubljani o temi: *Kako gleda likovna umetnost na svet?*

Lepo priznanje
naši domači
podjetnosti

Na veliki mednarodni razstavi v Londonu je bil pred kratkim odlikovan s častno nagrado — velik srebrni pokal — ter Grand prix diplomu in svetinjo gospod Franc Trkman, mizarski mojster v Stožicah pri Ljubljani. Razstavil je namreč okno, skozi katero na noben način ne more udreti voda. Izum — uspeh dolgoletnega študija in mnohih poskusov — je patentiran in bo dobro služil v stavbno-mizarski stroki.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani
priporoča sledeče latinske maše:

Dr. A. Chlondowski, Missa in honorem St. Stanislai. Za mešani zbor in orgle. Part. Din 12, glasovi a Din 6; — Foerster A., Op. 15. Missa in honorem St. Caecilie. Za mešani zbor. Part. Din 20, (sopran in alt razpredani), ostali glasovi a Din 4; — Foerster A., Missa St. Francis Seraphici. Za mešani zbor. Part. Din 10, glasovi a Din 2; — Foerster A., Missa in honorem B. M. V. Immaculata. Za troglasi ženski zbor. Part. Din 10, glasovi a Din 2; — Hladnik Ign., Op. 50. Missa Salve Regina. Za mešani zbor. Part. Din 10, glasovi a Din 3; — Kimovec dr. Fr., Missa in honorem St. Caecilie. Za mešani zbor. Partitura Din 12, glasovi a Din 2; — Mav Al., Missa in honorem St. Vincentii a Paulo. Za mešani zbor. Part. Din 25, glasovi a Din 5; — Pogačnik Ivan, Op. 11. Missa in honorem s. Josephi. Za mešani zbor. Part. Din 12, glasovi a Din 4; — Pogačnik Ivan, Missa de Spiritu sancto. Za mešani zbor. Velja Din 10; — Premrl St., Missa St. Josephi. Za mešani zbor. Part. Din 45, glasovi a Din 450; — Sattner p. H., Missa seraphica. Za mešani zbor. Part. Din 88, glasovi a Din 12; — Vodopivec V., Missa in honorem S. S. Cordis Jesu. Za mešani zbor. Part. Din 35, glasovi a Din 6; — Vodopivec V., Missa in honorem St. Theresiae a Jesu Infante. Za mešani zbor. Part. Din 35, glasovi a Din 6.

Kaj pravite?

Po vsem svetu se ljudje dandanes bore proti trem hudim sovražnikom: proti brezposelnosti, proti raku in proti jetiki. Tudi pri nas imamo te tri sovražnike, ki jih razne zveze in lige še bolj »pobijajo«, kakor so nekdanj pobijali »bicie«.

Proti brezposelnosti se bori svet s podporami in z javnimi deli; jetiko pobijajo z zdravilišč, raka pa z noži ali pa z radijem.

Za bolnike torej skrbi ne manjka; nočemo sicer trditi, da je je preveč, ampak tudi nekaj je še vedno boljše kot nič.

Kako pa je z našo skrbjo za zdrave ljudi? Človek je mislil, da je pametnejše in tudi cenejše skrbeti za to, da si ljudje, zlasti pa mladina, ohranijo svoje zdravje, kakor pa da jih prevažajo potem, ko je že vse prepozno, iz zavoda v zavod. Če bi dali mladim in tudi starejšim zdravim ljudem dovolj primerne hrane, primerna stanovanja in primerno obleko in obutev, ne bi bilo treba pobijati jetike in tudi raka nam ne bi bilo treba iskati in loviti v žetodcih, ampak bi jih ločili po polokih. Tako pa zahteva današnja »socialna skrb« ogromne stroške za vzdrževanje nepopravljivih pohabljenec.

Kaj pa bi rekli vi, g. urednik, če bi nekaj teh stroškov porabili pravočasno za vzdrževanje zdrave in ne za vzdrževanje boleznj? Ali ni pametnejše skrbeti za dolgo življenje zdravih ljudi kakor pa skrbeti na račun »človekoljubja« samo za olajšanje bolečin bolnikov, ki jih ne bi bilo niti polovico toliko, če bi se »družba« zavedala pravočasno svoje dolžnosti do zdravih ljudi in bi predvsem le zadostno zavarovala?

neba... Zagreška kritika je razstavo s priznanjem sprejela in skušala ogreti publiko, da bi podprla mladega slikarja, ki je poleg vsega drugega še »zagrebško dijete«. Vendar pa tudi ta klic ni imel zaželenega uspeha, iz česar se vidi, da zagreško občinstvo še ni dozorelo za takšna dela. —rič

Gostovanje gđc. Družovičeve

Po svojih gostovanjih v operetnih vlogah se nam je te dni predstavila gđc. Družovičeva v resni operni partiji. Nastopila je v naslovni vlogi Thomasjeve opere »Mignon«.

Končni vtis iz tega gostovanja je, da nosi pevka v sebi veliko kreativnih sposobnosti, tako v muzikalnem pogledu z ozirom na pravilno estetsko oblikovanje različnih pevskih likov, kot v igralskem pogledu z ozirom na podajanje psihološko očitnih karakternosti. Da pa v vsem dokončne oblike še ne doseže, je razumljivo z ozirom na njeno mladost, še polno vrenja in iskanja. Zdi se, da je prav tu in celo sočasno postavljen na tehnično najvažnejši moment, povsem odločen za njeno nadaljnjo umetniško pot, in niha še negotov med dvema smerema. Mlada umetnica nam je nakazal, obe: Madeleine — Mignon. Prva vodi skozi zunanjo, bleskovito učinkovitost do hitrih vsestranskih uspehov, pa se v svojih višjih vendarle dotika še komaj resne umetnosti, ker je premalo prežeta z izvenumetniškimi vzporednimi sestavinami. Druga pa vodi skozi notranje poglobljanje in intenzivno delo počasi, korak za korakom končno vendar edina do velike in izčiščene umetnosti, ki je sposobna nuditi človeku resnično, globoko in trajno lepoto. Družovičeva nam je s svojo kreacijo Mignon podala kos tega drugega umetniškega sveta in to s tolikšno pristnostjo in notranjo močjo, da nas je povsem pritegnila in pričala o svoji totranski umetniški sposobnosti, ki je v njej vsekakor velik prirodni zaklad in resnično vreden resnega nadaljnjega oblikovanja, pogojenega tudi v notranji-duhovni rasti. Zato bi iskreno želeli, da se njena umetniška pot razvija nadalje v tej smeri, s čemer bi v njej dobili s časom resnično umetnico.

V. U.

Let ob ravniku okrog zemlje

60.000 km dolga zračna pot - 13.000 km nad vodo

Ameriški letalec Roscoe Turner je bil prvi pilot na velikem ameriškem letalu, ki se je udeležilo glasovite zračne dirke iz Londona v Avstralijo. To letalo je takrat doseglo tretjo nagrado. Sedaj se ameriški letalec Turner peša z mislijo, da bi dal zgraditi novo letalo, ki bi bilo neznansko hitro. S tem letalom bi v družbi svojih nekdanjih letalskih tovarišev Pangborna in Wichelsa poletel okrog zemlje ob ekvatorju.

Letalec Turner je izjavil, da je tak let ob ekvatorju okrog zemlje potreben zaradi tega, ker pač še nihče doslej po tej črti ni letel. Takole je izjavil:

»Hočemo leteti zelo visoko, v takih višinah, kjer bomo mogli doseči 600 km na uro. V ta namen pa si moramo dati zgraditi novo letalo, za katero so načrti že napravljeni. Let bo več kot 60.000 km dolg. Pri tej priliki bomo morali preleteti tudi velikanske daljave nad samo vodo, to bo med vzhodno Indijo in Južno Ameriko, torej celih 13.000 km nad samo vodo. Ta daljava pomeni kakih 4000 km več, kolikor je znašal dosednji rekord nad vodo. Novo letalo bo zaradi tega moralo biti posebno dobro zgrajeno. S seboj bom vzel na krov Pangborna za drugega pilota in Wichelsa za telegrafista. Ko smo skupaj leteli iz Londona v Melbourne, smo se izvrstno spo-

razumeli in dobro delali. Meni ni za rekord v hitrosti, pač pa hočem to progo preleteti na ta ali oni način, za to imam časa dovolj.«

Turnerjev načrt podpirajo vplivni finančni krogi. Doslej še ni znano, katera tovarna letal stoji za tem načrtom.

Zenska, ki je potolkla moške. Na avtomobilskem dirkališču Brookland pri Londonu je angleška avtomobilistka miss Evans premagala vse moške tekmece.

Zgodovinska seja nemške vlade

Dne 16. marca je nemška vlada na zgodovinski seji sklenila ponovno uvesti splošno vojaško dolžnost.

Po nedolžnem obsojen

V nemškem mestecu Thale v Harzu je bil 1. junija 1924 nenadno prijet in zaprt delavec v plavžu Karl Schmidt. Mož je bil oženjen in oče štirih otrok ter pri vseh someščanih splošno priljubljen. Vsi so ga spoštovali kot poštenjaka. Sedaj pa je bil naenkrat prijet, češ da je 1. junija zgodaj zjutraj v gozdu ustrelil lovskega zakupnika Meltina.

Schmidt je kajpada na vso moč zatrjeval, da je nedolžen, toda preiskovalne oblasti so trdile, da je Schmidt v prejšnjih letih nekoč že bil divji lovec ter da ni mogel točno dokazati, kje vse je zjutraj bil. Poleg tega se je oglašil tovariš ustreljenega Meltina, ki je povedal in prisegal, da je na Meltina streljal Schmidt. Ljudje, ki so poznali Schmidta, niso mogli verjeti, da bi bilo vse to res. Zbrali so denar, da se je Schmidt lahko branil. Toda vse ni nič pomagalo. Schmidt je bil obsojen na 10 let in 1 mesec ječe.

Schmidt je moral v ječo. Ker so Schmidtovi revni ljudje, niso zmogli niti denarja za pritožbo. Schmidtova žena je umrla in zapustila tri hčerke in 1 dečka. Ker se je Schmidt v ječi dobro obnašal, so ga nekoč pustili na dopust. Bilo je o božiču, da je obiskal svoje otroke. Ko so ljudje zvedeli, da pride Schmidt iz ječe na dopust k otrokom, so ga na kolodvoru slovesno sprejeli. Celo z godbo so ga spremili na njegov dom. To je bilo pred tremi leti.

Schmidt se je že davno vrnil v ječo presegel zadnja tri leta ječe.

Sredi marca leta 1935 pa se je nenadno izkazala Schmidtova nedolžnost. V bolnišnico v Quedlinburg so pripeljali k operaciji hudo bolno žensko. Ta bolnica je bila nekoč poročena z nekim Pavlom Wesche, kateri pa je svojo ženo zapustil. Preden so torej žensko odnesli v operacijsko dvorano, je povedala: »Pavel Wesche je imel brata, ki pa si je pred leti sam končal življenje — prav na rojstni dan svoje matere. Vzrok pa mi je sam povedal dva dni pred smrtjo. L. 1924 je skupaj z svojim nekdanjim možem ustrelil gozdarja Meltina. Vest pa je mojega svaka tako pekla, da si je sam končal življenje.«

Pavla Wescheja so takoj nato prijeli v mestecu Stendal; a mož je trdovratna tajil. Prepeljali so ga v mesto Thale. V spremstvu sodnega uradnika in protestantskega pastora so ga gnali na grob ustreljenega lovca. Tu se je

tem so se začeli smejati, nazadnje so se držali za trebuh. Končno so pa le ugotovili, da so prireditelji na kolodvoru sprejeli boksarja Hobina namesto peveca Šaljavina, ki je bil napovedal svoj prihod na ta koncert, a ga ni bilo. Hobina pa so medtem v drugi dvorani čakali da bi se spoprijel z ameriškim tekme-
cem. Tam pa Hobina ni bilo.

zgrudil in vse priznal. S tem je bila Schmidtova nedolžnost dokazana. Dne 15. t. m. so Schmidta obvestili, da bo izpuščen, dne 17. t. m. pa se je vrnil domov. Na kolodvoru so ga čakale stotine ljudi in ga lepo pozdravljale. Obmetavali so ga z venci in z vsimi mogočimi častmi.

„Noter hočem“

Učiteljica neke bavorske vaške šole v bavorskih gorah je v mraku dobila nenaden obisk, ki jo je zelo prestrašil. Na vežna vrata je potrkala mati malega učenca njenega razreda. Ženska je grdo gledala in v rokah vihtela težko kladivo. Na boječe vprašanje prestrašene učiteljice, kaj želi, je ženska kratko in rezko odgovorila: »Noter hočem.« Učiteljica je vsa preplašena pogledala po vasi, kjer se je že temnilo, ali ne bi kje zagledala kakšnega človeka, da bi ga poklicala na pomoč. Toda na cesti ni bilo žive duše. Vsa preplašena reva je začela ženski dokazovati, da se njenega otročička niti s prstom ni dotaknila. Toda ženska je ostala neizprosna in se sploh ni hotela meniti z učiteljico, ampak je trdovratno ponavljala: »Noter hočem. V razred hočem. Umaknite se!« Preden se je učiteljica zavedala, jo je ženska sunila v stran, da se je gospodična opotekla po veži. Ženska pa je s kladivom v roki planila v razred naravnost h klopi, kjer čez dan sedi njen sinček. Divje je začela s kladivom tolči po klopi. Učiteljica je bila prepričana, da ima pred seboj zblaznelo žensko ter je vsa obupana gledala, odkod pride pomoč. Naenkrat pa se je ženska zvrnila. Njen obraz je žarel od zadovoljnosti: »Tako, sedaj sem pa že zabila tisti žebelj, na katerem se je moj fant vsak dan znova raztrgal svoje hlače.«

Gospa: »Slišim, da je tvoja mati obolela. Ali lahko kaj pomagam?«

Otrok: »O lahko! Treba bo drva nacepiti, otroke bo treba umiti, po kuhinji poribati in svinjski hlev izkldati.«

Zaroka v danski krajevski hiši. V švedskem kraljevskem gradu v Stockholmu se je danski prestolonaslednik Frederik zaročil s hčerjo švedskega prestolonaslednika. Od leve na desno sede: princezinja Helena Viktorija, nevestina mati, sestra angleškega kralja; princezinja Ingrida, nevesta; prestolonaslednik Frederik, ženin; danska kraljica Alexandrina, ženinova mati.

Nerodna pomota

V človeškem življenju se večkrat dogajajo usodne pomote, ki se včasih končajo tragično, včasih pa veselo. Veselo se je končala tudi tale pomota, ki se je pred nekaj leti zgodila v ameriški Philadelphiji:

V Philadelphijo se je pripeljal belgijski boksar Piet Hobin, kateri je imel za zvečer napovedan boksarski dvoboj. Mož je bil deležen zelo pristranskega sprejema. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki pripravljalnega odbora ter ga slovesno odpeljali v neki hotel. Tu so mu nakazali blizu dvorane sobico, kjer se je preoblekel, gospodje od odbora pa so medtem naglo odšli v dvorano, da bi bili deležni tega, kar pride.

Kake četrte ure kasneje se je boksar prikazal v veliki dvorani ter se predstavil najbolj elegantnemu občinstvu ameriškega velenja, katero je napolnilo dvorano. Boksar je bil zelo presenečen nad tako eleganco ter

je vsem prijazno stiskal roko. Ljudem se je sicer čudno zdelo, da je mož oblečen v kratke plavalne hlače. Prireditelji večera so to mo-
ževo toaletto sredi samih frakov tudi začudeni gledali, toda predsednik pripravljalnega odbora se je kmalu zavedel in naznanil slavemu občinstvu: »Od Boga nadarjeni pevec Šaljavin, katerega boste sedaj poslušali, si je za svoj nastop izbral sicer nekam nenavadno obleko, toda pri tako velikem možu na take malenkosti ne smemo gledati.«

Hobin, ki seveda ni razumel niti besedice angleškega jezika, se je prijazno smehljaj in še prijazneje kimal. Za klavir je sedla v svilo oblečena dama in začela igrati arijo iz »Lohengrina«. Hobin je pri klavirski melodiji začel stopicati po odru ter delal boksarske vaje po taktu klavirja. Celih 10 minut je elegantno občinstvo začudeno gledalo ta prizor. Spočetka so se ljudje samo čudili, po-

Roman za mlade in stare

28

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Tako. Torej pazi. Ali imate mnogo denarja?«
»Tega pa ne vem. Doma malo govorimo o tem.«
»Meni se zdi, če doma malo govorijo o denarju, ga imajo gotovo dovolj.«

Profesor je nekoliko pomislil in dejal:

»Nemara bo res tako.«

»Vidiš. Midva z mamó dostikrat govoriva o tem. Midva ga imava pač malo. Mama mora neprestano delati, da kaj zasluži, a komaj zamaši s prislužnim denarjem eno luknjo, že zazija druga. Kadar pa imamo šolski izlet, dobim od mame natančno toliko denarja, kolikor ga dobijo drugi šolarji. Včasih celo več.«

»Kako pa to naredi?«

»Tega pa ne vem. Ona pač zna. A polovico denarja ji vedno prinesem nazaj.«

»Ali želi ona tako?«

»Neumnost! Jaz želim tako.«

»Aha! je dejal profesor. »Torej tako je pri vas.«

»Da, tako. In če mi dovoli, da odidem s Prečem iz prvega nadstropja do devetih večer na igrišče, sem do sedmih že spet doma. Nočem, da bi morala sama sedeti v kuhinji in večerjati. To storim zmerom, čeprav mi ona ukaže, naj ostanem pri tovariših. Poskusil sem, pa ni šlo. Vse mi je začelo presaditi. Predobro vem, da je mama na tihem zelo vesela, kadar se vrnem zgodaj domov.«

»Nu.« je dejal profesor, »pri nas je pa to vsekar drugače. Kadar se pravočasno vrnem domov, lahko že vnaprej stavim, da sta očka in mama v gledališču ali nekje na obisku. Saj se imamo tudi mi radi. To rečem z mirno vestjo. A mi se s tem malo okoristimo.«

»Pri nas je pa to edino, kar si z mamó lahko privoščiva. A zaradi tega še nisem nobena mamina dušica ali cmerga. Kdor misli, da sem, ga treščim ob zid kakor čik. Sicer pa takihle stvari ni prav nič težko razumeti.«

»Jaz jih že razumem.«

Dečka sta umolknila. Znočilo se je. Zvezde so zasijale. Meseč je z enim očesom škilil nad železniško progo.

Čez nekaj časa je profesor v zadregi zakašljaj in vprašal Emila, ne da bi ga bil pogledal:

»Potemtakem se imata gotovo zelo rada?«

»Kolosalno,« je odgovoril Emil.

Dvanajsto poglavje

Deček od dvigala razkrinkan

Okoli desetih je prišel na dvorišče oddelek pripravljalne službe in prinesel s seboj hrane, kakor da bi bilo treba nasititi sto lačnih narodov, obenem pa je zahteval nadaljnji navodil.

Profesor jih je uradno strogo zavrnil, da tukaj nimajo ničesar iskati, nego naj na Nikolajevem trgu potrpežljivo čakajo Janezka, ki ima zvezo s telefonsko centralo.

»Ne bodi tako siten!« se je razhudil Jurček. »Saj veš, da nas je radovednost prignala sem.«

»Razen tega smo bili pa tudi v skrbeh, če se vam ni kaj zgodilo, ker Janezka sploh ni bilo več tja,« se je opravičeval Tonček.

»Koliko jih je pa še na Nikolajevem trgu?« je vprašal Emil.

»Štirje. Ali trije,« je povedal Friderik Prvi.

»Nemara sta pa tudi samo dva,« je dejal Tonček.

»Ne izprašuj ju toliko,« je srdito vzkliknil profesor, »nazadnje bosta rekla, da sploh nobenega ni več tam!«

»Prosim, ne kriči kot jesihar,« je zarenčal Jurček. »Jaz se poživljam na tvoja povelja, da veš.«

»Predlagam, da Jurčka takoj izključimo in da mu prepovemo vsako nadaljno sodelovanje,« je zakričal profesor in razkačeno udaril z nogo ob tla.

»Žal mi je, da se zaradi mene pričakata,« je dejal Emil. »Glasujmo kakor v narodni skupščini. Jaz predlagam, da Jurčka zaenkrat samo strogo posvarimo. Res ne gre, da bi delal vsak, kar ga je volja.«

»Čemu jemljete besede nazaj, frkolini smrkavi! Pišite me v uh vsi skupaj, sam izstopam, da veste!« je zakričal Jurček, se obrnil, zarenčal še nekaj prav nedostojnega v brado in odšel.

»On nas je prvi pregovoril. Drugače ne bi prišli sem,« je pripovedoval Tonček.

»Niti besedice več o njem,« je ukazal profesor in njegov glas je bil spet ves miren. Imel je samera seboj dobro v oblasti. »Končano.«

»In kaj naj storimo zdaj mi?« je vprašal Friderik Prvi.

GOJITEV KOLIBRIJEV

Nobene ptice ne zahtevajo od gojitelja toliko nege in skrbi kakor kolibriji. Da ne utrpé škoda na svojem zdravju, jim morajo dajati hrane vsakih deset minut in sicer neprestano od ranega jutra do večera. — Ptički potrebujejo sicer najmanjše količine jedi, zato pa tolikanj bolj pogosto in redno.

Razumljivo je, da je oskrba teh živalic na ta način precej težavna. V londonskem živalskem vrtu pa so zdaj z uspehom preizkušili novo metodo. Kolibrije negujejo tam dobesedno s steklenico kakor dojenčke. Postavili so jim najprej dolgo vrsto steklenic s cevkami. Iz teh cevk srkajo drobne ptice, kadar se jim zljubi, sladko, z medom pomešano tekočino. Da so jih navadili na steklenice, so okrog vsake postavili umetne cvetoče grme. Kolibriji namreč srkajo nektar v svoji domovini iz cvetov. Ze po nekoliko dneh pa so grme lahko odstranili, ker so ptičke čudovito hitro razumele pomen steklenic.

RAZPRODAJA

V nekem češkem mestu je nedavno neki trgovec odprl novo trgovino. Naslednjega dne je razobesil nad trgovino velik napis: »Otvoritvena razprodaja!«

неприменения. Кроме того,

Slalom klub 34. V nedeljo se vrši klubova telesa v smuku in slalomu na Gorjušah; ob isti priliki je na jezeru na Gorjuncih, na katerega enainsovo vrsta slalom kluba, Tekmovalec, imela danes ob 13. uri, sestanek. Na sestanek so se udeležili člani kluba, ki so se s soboto v večernim vlakonu do Boh. Beje. Priliva tekmo bodo moglo v soboto večer v domu na Gorjušah. Vse informacije v klubovem lokalni.

STK Moste, Dravi ob 20.30 v klubovnem lokalni, stitina g. Bajeal prvi redni skupni sestanek naš kluba v tej poslovni dobi. Na sestanku bo pred predsednik dr. Osolnik. Priliva v sigurno in to.

Po sestanku bo odobrova seja. — Tajnik.

Sport e Celju, Celjski nogomet na praznik se torej, korej, popoldne je bila na Glavni priatel nogometna tekma med SK Atletiki in SK Celjem, 2:1 goli so Atletiki s 3:2 (2:1).

Preložena Kolesarska dirka. Kolesarska dirka proti Celju—Sv. Peter—Celje, ki bi se bila morala v nedeljo, dne 17. marca, bo v nedeljo, dne 24. marca, ob istem času.

A black and white line drawing of a foot. Inside the sole of the foot, there is a circular inset containing a smiling face with eyes, a nose, and a wide mouth. The foot is shown from a side-on perspective, with the toes pointing towards the right.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030

za šivana dela sprejmer
tako: Alfonz Zarnik, Ga
jeva 9. (b)

hitreje. — Poslovni zavod
d. d., Zagreb, Praška ul.
ca 6 II. Tel. int. 38-38. (

izjavljam, da sem razne
sla neresnične vesti o El
zabeti Gorišek, da sem j
čila, mi tetkini —

Vs

attoria

Antena

Žalujoči ostali.

*Za vsako poravilo
jamčim nismena!*

Rodbina Sattlerjeva

Zalujoče rodbine:
Rihar, Česnik, Perme.

V Ljubljani je že leta 1524. nekaj meščanov ustanovilo društvo za razširjevanje novoverskega gibanja. Ljudje, ki so jih poslušali, so rekli, da oznanjujejo »čudne reči«. Predsednik omenjenega društva je bil Matija Klombner. Ne vemo, odkod je prišel ta človek. Toliko je znano, da je bil precej izobražen in da so ga kranski deželni stanovi sprejeli za pisarja. Povsod je hotel imeti prvo besedo in na vsi moč je podpiral luteranstvo. Deželni glavar Janez Kacijanar, odločen pristaša katoliške vere, ni maral zanj. Zahteval je njegovo odstranitev iz uradnih deželnih stanov, kljub temu so ga še ohranili v službi. Pozneje bomo videli, da je bil Klombner tisti, ki je nagovarjal Primož Trubarja, naj začne pisati slovenske luteranske knjige. Klombner je pridobival Trubarju pomočnike za spisovanje knjig, in pošiljal knjige na vse strani, da bi čim hitreje napredoval krivoverstvo.